

ISSN 2738-0343

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

БРОЈ 11

2023

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 148.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Управа за заједничке послове републичких органа

Немањина бр. 22–26

Београд

Телефон: 3616-296; 363-1620; 363-1104; 3613-734/лок. 1620 и 1104

biblioteka@uzzpro.gov.rs

САДРЖАЈ

- 1. Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда**
- 2. Списак претплата на службена гласила и часописе за потребе библиотеке Управе у 2023. години**
- 3. Преглед старих публикација**
- 4. Преглед нових књига**
- 5. Листа најчитанијих књига**

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о распуштању Народне скупштине Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2023

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Федеративној Републици Бразил, Александра Ристића, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Боливарској Републици Венецуели, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Хавани, Данила Пантовића, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Боливарској Републици Венецуели, Катарине Андрић, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Краљевини Шведској, Јелене Чукић Матић, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Либији, Драгана Тодоровића, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Одлука о расписивању избора за одборнике скупштина градова и скупштина општина у Републици Србији, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2023

Одлука о расписивању избора за народне посланике, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2023

Одлуке о избору судија, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Одлука о утврђивању боје гласачког листића и боје контролног листа за проверу исправности гласачке кутије, за гласање на изборима за народне посланике Народне скупштине, расписаним за 17. децембар 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Одлука о броју јавних тужилаца у јавним тужилаштвима, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Одлука о допуни Упутства за предлагање лица у бирачке одборе за спровођење гласања на изборима за народне посланике, Службени гласник Републике Србије бр. 98/2023

Одлука о отварању Конзулата Републике Србије на Палама, Босна и Херцеговина, Службени гласник Републике Србије бр. 101/2023

Одлуке о избору судија, Службени гласник Републике Србије бр. 102/2023

Одлуке о избору судија, Службени гласник Републике Србије бр. 105/2023

Правилник о изгледу и садржини обрасца путне исправе за избеглице, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Решење о постављењу вршиоца дужности директора Управе за заједничке послове републичких органа, Дејана Матића, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Решење о постављењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Дејана Закића, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о превременом престанку мандата Скупштине Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 48/2023

Одлука о утврђивању боје гласачког листића и боје контролног листа за проверу исправности гласачке кутије, за гласање на изборима за посланике у Скупштину Аутономне Покрајине Војводине, расписаним за 17. децембар 2023. године, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 50/2023

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о критеријумима одрживости за биогорива, биотечности и горива из биомасе, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Уредба о изменама Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2023. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Уредба о измени Уредбе о утврђивању Програма доделе бесповратних средстава за куповину сеоске куће са окућницом на територији Републике Србије за 2023. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Уредба о измени Уредбе о утврђивању Програма доделе бесповратних средстава за куповину минибусева за потребе превоза сеоског становништва на територији Републике Србије за 2023. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Уредба о измени Уредбе о ванредној интервентној мери подршке произвођачима кондиторских производа за откуп млека у праху, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Уредба о измени Уредбе о условима испоруке и снабдевања природним гасом, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Уредба о допуни Уредбе о критеријумима за категоризацију јавних путева, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Уредба о изменама и допунама Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Уредба о врсти финансијских гаранција и еквивалентног осигурања којим се обезбеђује обављање делатности управљања отпадом, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Уредба о начину и поступку управљања муљем из постројења за пречишћавање комуналних отпадних вода, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Уредба о изменама Уредбе о утврђивању Програма управљања водама у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500”, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Уредба о измени Уредбе о ограничењу висине цена деривата нафте, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Уредба о изменама Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Уредба о измени Уредбе о финансијском давању пољопривредним газдинствима за пољопривредну производњу биљних култура у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Уредба о измени Уредбе о ванредној интервентној мери подршке произвођачима кондиторских производа за откуп млека у праху, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Уредба о измени Уредбе о утврђивању Програма финансијске подршке пољопривредним произвођачима сунцокрета рода 2022. године, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Уредба о измени и допуни Уредбе о утврђивању елемената годишњег програма пословања за 2024. годину, односно трогодишњег програма пословања за период 2024–2026. године јавних предузећа и других облика организовања који обављају делатност од општег интереса, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Уредба о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе за 2024. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 106/2023

Одлука о измени Стратегије паметне специјализације у Републици Србији за период од 2020. до 2027. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Одлука о замени пољопривредног земљишта у државној својини, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Одлука о управљању ризиком ликвидности банке, Службени гласник Републике Србије бр. 100/2023

Одлука о изменама и допунама Одлуке о извештавању банака, Службени гласник Републике Србије бр. 100/2023

Одлука о условима и начину поверавања активности у вези са информационим системом финансијске институције трећим лицима, Службени гласник Републике Србије бр. 100/2023

Одлука о образовању Координационог тела за процену усклађености посебних закона са Законом о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 101/2023

Одлука о оснивању привредног друштва „ЕХРО 2027” д.о.о. Београд, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика Авала–Космај, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Правилник о изменама Правилника о порезу на додату вредност, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о оверавању мерила и мерних система за непрекидно и динамичко мерење количина течности које нису вода – уређаји за точење горива, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о садржини, начину и поступку израде и начину вршења контроле техничке документације према класи и намени објеката, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о изменама Правилника о објектима на које се не примењују поједине одредбе Закона о планирању и изградњи, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о услугама везе за пренос података за Јединствено европско небо, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о подстицајима за инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Правилник о изменама и допуни Правилника о одређивању царинских органа за царињење одређених врста робе или спровођење одређених поступака, Службени гласник Републике Србије бр. 99/2023

Правилник о оверавању неаутоматских вага, Службени гласник Републике Србије бр. 99/2023

Правилник о измени Правилника о подстицајима за инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре, Службени гласник Републике Србије бр. 99/2023

Правилник о условима и начину остваривања права на подстицај за производњу садног материјала за произведене саднице воћака, винове лозе, хмеља и ружа, Службени гласник Републике Србије бр. 99/2023

Правилник о подстицају за очување животињских генетичких ресурса у банци гена, Службени гласник Републике Србије бр. 99/2023

Правилник о техничким нормативима безбедности од пожара и експлозија метроа, Службени гласник Републике Србије бр. 100/2023

Правилник о претходној студији изводљивости и студији изводљивости, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Правилник о праћењу реализације и рационализацији капиталних пројеката, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Правилник о утврђивању усклађених износа оствареног укупног месечног прихода домаћинства, као услова за стицање статуса енергетски угроженог купца, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и мотива редовних издања поштанских марака, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Правилник о систему за извештавање о стању јавног дуга аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Правилник о додели бесповратних средстава у оквиру пројекта за конкурентну пољопривреду, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Правилник о условима за обављање аутономне вожње, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о условима које морају да испуњавају пружаоци услуга у ваздушној пловидби, Службени гласник Републике Србије бр. 105/2023

Упутство о измени Упутства за коришћење Портала јавних набавки, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Упутство за маркирање деривата нафте, Службени гласник Републике Србије бр. 98/2023

Стратегија за развој малих и средњих предузећа за период од 2023. до 2027. године, са Акционим планом за период од 2023. до 2024. године, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Програм Фонда за развој Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Покрајинска скупштинска одлука о ребалансу буџета Аутономне Покрајине Војводине за 2023. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о буџету Аутономне Покрајине Војводине за 2024. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о Програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији Аутономне Покрајине Војводине у 2024. години, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о Годишњем програму коришћења средстава из буџетског фонда за шуме Аутономне Покрајине Војводине за 2024. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о Годишњем програму коришћења средстава из буџетског фонда за развој ловства Аутономне Покрајине Војводине за 2024. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о Годишњем програму коришћења средстава за воде Аутономне Покрајине Војводине за 2024. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о Програму подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за Аутономну Покрајину Војводину за 2024. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о изменама Покрајинске скупштинске одлуке о прибављању, располагању и управљању стварима у јавној својини Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Правилник о условима за доделу бесповратних средстава породицама у којима се роди треће или четврто дете за решавање стамбеног питања или за унапређење услова становања на територији Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 44/2023

Правилник о условима за доделу бесповратних средстава породицама на територији Аутономне Покрајине Војводине, за куповину некретнине, с циљем унапређивања положаја жена, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 44/2023

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о измени Уредбе о Плану мреже здравствених установа, Службени гласник Републике Србије бр. 103/2023

Одлука о утврђивању висине и начину плаћања тарифа за услуге из надлежности Агенције за лекове и медицинска средства Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 98/2023

Правилник о изменама Правилника о ценама здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о ценама лабораторијских здравствених услуга на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о допуни Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у октобру 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Решење о номиналним износима новчане социјалне помоћи, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Покрајинска скупштинска одлука о доношењу Акционог плана политике за младе у Аутономној Покрајини Војводини за период 2023–2025, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о Посебном програму из области јавног здравља за територију Аутономне Покрајине Војводине за 2024. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

Покрајинска скупштинска одлука о Програму раног препознавања и смањења ризика од насиља у популацији младих у Аутономној Покрајини Војводини за 2024. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 45/2023

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о измени и допунама Уредбе о нормативима и стандардима расподеле средстава акредитованим научноистраживачким организацијама, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Одлука о утврђивању Центра Руме за просторну културно-историјску целину, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Одлука о утврђивању Ватрогасног дома у Баранди за споменик културе, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Одлука о престанку својства културног добра Стамбене зграде у Штросмајеровој улици у Зрењанину, Службени гласник Републике Србије бр. 97/2023

Правилник о стандардима компетенција секретара установе образовања и васпитања, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о полагању испита за лиценцу секретара установе образовања и васпитања, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

Правилник о допуни Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, Службени гласник Републике Србије бр. 102/2023

Акциони план за период од 2023. до 2026. године за спровођење Стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији до 2030. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2023

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за октобар 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 101/2023

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом, за септембар 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Податак о висини просечне зараде по запосленом за трећи квартал 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

Податак о просечној заради по запосленом у Републици Србији за период од октобра 2022. до септембра 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 104/2023

2

СПИСАК ПРЕПЛАТА НА СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2023. ГОДИНИ

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	ЛЕГЕ АРТИС: прописи у пракси
----	------------------------------

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН СУДСКЕ ПРАКСЕ ПРИВРЕДНИХ СУДОВА
2.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

3

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посреди књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектуру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа, а део фонда дигитализован је и доступан на адреси: <http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За овај број издвајамо:

- 1. Закон о бирачким списковима, Београд, 1922.**
- 2. Закон о добровољцима, Београд, 1922.**
- 3. Закон о добровољцима, Београд, 1928.**
- 4. Закон о сузбијању полних болести, Београд, 1934.**
- 5. Уредба о пословном реду у Државном сенату и управним судовима, Београд, 1922.**

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

ЗАКОН

О

БИРАЧКИМ СПИСКОВИМА

Овај Закон обнародован је у 125. броју „Службених Новина“
од 10. јуна 1922. год.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1922

ЗАКОН

О

БИРАЧКИМ СПИСКОВИМА

који гласи:

Члан 1.

Бирачки спискови по којима се врше избори за Народну Скупштину, обласне и среске скупштине и општински избори стални су.

Кад овај закон ступи на снагу, општински судови (општинска поглаварства, општински уреди) дужни су у року од месец дана саставити први стални бирачки списак узимајући за основу списак, по коме су извршени избори народних посланика на дан 28. новембра 1920. год. и по том року од даљих пет дана поднети га у два оригинална примерка надлежном првостепеном суду на потврду.

У сталне бирачке спискове уписују се, по службеној дужности, сви, који по закону имају бирачко право, ако су најмање шест месеци настањени у тој општини. Ово не важи за државне службенике. Чиновници и уопште сви јавни службеници заводе се у бирачке спискове оне општине у којој стално

живе, без обзира на то, где плату примају и да ли им је службовање везано за путовање.

У општинама, у којима има више гласачких места, бирачки ће се списак спремити у посебним свескама за свако гласачко место.

У општинама, које се састоје из више села, бирачки ће се списак спремити у свескама за свако село засебно.

При крају списка назначиће се словима број уписаних и број листова списка. Затим ће се ставити нумера и датум, па ће га општински суд са деловођом (бележником) потписати и ставити печат. У општинама, у којима није вршен избор 28. новембра 1920. године, саставиће се стални бирачки спискови на основи званичних података, које ће, на тражење општинског суда, ставити на расположење парохијални уреди и друге власти.

Првостепени суд ће у року од петнаест дана потврдити списак и један примерак задржати за своју архиву, а други вратити општинском суду. Ако бирачки списак не би био састављен у законском облику, првостепени суд ће га претходно вратити општини, да га она у року од пет дана саобрази законским прописима.

Члан 2.

Општински судови (поглаварства, уреди), имају по службеној дужности сваке године од 1. до 31. јануара закључно извршити исправке тих спискова уводећи у њих својим решењем сва лица, која имају изборно право; а нису дотле уведена, а изостављајући на исти начин она, која су то право изгубила.

Општински суд ће војнике, који су одслужили свој рок, по службеној дужности уписати у бирачки списак по одслужењу рока. Исто тако уписаће војнике, који ће у тој години одслужити свој рок.

Члан 3.

Најдаље до 5. фебруара општински суд ће послати тако исправљен стални бирачки списак надлежном првостепеном суду на потврду, подносећи првостепеном суду у исто време и у препису све измене бирачког списка, које је извршио у току месеца јануара.

Кад првостепени суд прими бирачки списак увериће се, да ли одговара оригиналу који се у његовој архиви налази и потом га у року од петнаест дана оверити и вратити општинском суду уносећи у свој оригинални списак измене извршене од стране општинског суда у току јануара месеца.

Потврду потписују председник и секретар (један од саветника) првостепеног суда или њихови заступници.

Члан 4.

Ако општински суд не поднесе у горе означеном року бирачке спискове надлежном првостепеном суду, првостепени суд ће га позвати да то накнадно учини у року од 5 дана, а у исто време по званичној дужности предузеће што по закону треба за казну тих званичника. Ако и после овог рока општински суд не поднесе првостепеном суду стални бирачки списак, првостепени суд ће одредити једног чиновника суда, да у року од месец дана, у смислу одредаба овог закона, састави стални бирачки списак за ту општину.

До коначне потврде ових спискова, важиће постојећи списак.

Чиновнику, који буде одређен да овај посао сврши, издаће се одмах из општинске касе попутнина и дневница по постојећим законима о попутнинама и додацима државних чиновника за службено путовање, а тај и остали издаци пашће на терет одговорних часника.

Члан 5.

Овако потврђен списак стајаће стално изложен у општинском и првостепеном суду.

Сваки има право да бирачки списак прегледа, препише, обзнани и штампа и да, било за себе, било за другога, тражи његову исправку.

Члан 6.

Да је бирачки списак стављен на углед грађанству, мора општински суд обзнанити истог дана, кад се ово учини. Обзнана ова у варошима и варошицама (трговиштима) врши се писменим објавама, прилепљеним на општинским судницама (уреду) и по улицама, а по сеоским општинама још и читањем самога бирачког списка на општинском и селском састанку, односно где таквог састанка нема, обзнана ће се извршити на начин, који је у том селу уобичајен.

У обзнани мора изрично бити казано, да ће на избору моћи гласати само они, који су у списак уведени.

Члан 7.

Исправка бирачког списка тражи се непосредно писмено или усмено од општинског суда или прво-

степеног суда, али у овом случају само писмено. Првостепени ће суд акт тражене исправке у року од 24 сата упутити општинском суду на поступак. Усмено тражење ставиће суд у записник. Уз тражене исправке морају се поднети докази.

За доказе могу служити само пуноважне јавне исправе. Ако лице, које је тражило исправку, захтева, да му се о томе изда уверење, суд је дужан то одмах учинити. Свако тражење исправке уводи се истог дана како у деловодну књигу (уруџбени записник), тако и у нарочити списак ради лакшег прегледа.

Ако општински суд чини исправку у бирачком списку по службеној дужности, мора своје решење, којим он исправку наређује, образложити пуноважним доказима.

Члан 8.

По сваком тражењу исправке бирачког списка, општински суд мора донети своје решење у року од пет дана, било да тражење усваја или не. Своје решење предаје ономе, који је исправку тражио, одмах, чим се јави, у року од пет дана. Ако се решење тиче и кога другога, суд га предаје и овоме службено у истом року.

Предаја решења извршиће се интересованом лицу уз писмену потврду пријема, а неписменом пред двојицом сведока. На случај, да се интересовано лице не пронађе, решење ће му се прилепити на дом пред двојицом писмених сведока, који ће се потписати на реџепис (доставницу) заједно са званичником, који је решење на дом прилепио.

Ако се не зна ни где је дом интересованог лица, те му се предаја не би могла извршити ни на један од изложених начина, онда ће се решење прилепити на општински дом (уред).

Они, који су одбијени што уз тражење нису поднели доказе, какви се траже у чл. 7. овог закона, могу поново тражити исправку и поднети доказе, ако рок за тражење исправке не буде уопште истекао.

Али, ако општински суд у остављеном року по тражењу исправке бирачког списка не донесе никакво решење, сматраће се, да је потражиоца исправке одбио од тражења и овај ће имати право, да се жали непосредно надлежном првостепеном суду.

У томе случају првостепени суд ће од општинског суда одмах искати потребна акта и према доказима донети решења, поступајући по ставу другом чл. 7. овога закона. Ако се исправка тиче и другог лица, првостепени суд ће бити дужан у исто време и овога известити.

Општински суд дужан је у овом случају послати првостепеном суду потребна акта у року од 24 сата од пријема захтева (отписа) првостепеног суда, којим се иста траже.

Члан 9.

Како потраживач исправке, тако и онај кога се исправка тиче, имају право у року од три дана од пријема решења, жалити се надлежном првостепеном суду.

Ако општински суд одбије молбу потраживаоца исправке бирачког списка, онда лице, кога

се то тражење тиче, ако има шта да изнесе или изјави у своју корист, мора то учинити општинском суду у року од три дана од пријема решења, односно судске доставе (члана 8. ал. 7.), јер после решења првостепеног суда не може ништа више предузети.

Жалба по првом и изјава по другом ставу овога члана предаје се усмено или писмено општинском суду. Жалбе или изјаве суд ће ставити у записник и свакоме, ко затражи, издаће уверење, да је и кога дана жалба или изјава дата суду.

Члан 10.

Свако своје решење, донесено по чл. 8. овога закона, општински суд мора послати по званичној дужности у року од два дана по истеку рока жалби, надлежном првостепеном суду на оцену заједно са свима актима, који се на ово односе. Првостепени суд, најдаље за седам дана по пријему акта, донеће своје решење којим одобрава или ништи решење општинског суда. У случају жалбе, првостепени суд може и преиначити решење општинског суда. Чим донесе своје решење, првостепени суд истог дана шаље га са свима актима општинском суду, пошто претходно у бирачки списак, који се код њега налази, унесе измену која се и ако се у томе његовом решењу садржи. Решење првостепеног суда извршно је.

Члан 11.

По тражењу исправке бирачких спискова неће се наплаћивати никаква такса ни по којем раду или акту, нити на исправе, као: изводе из црквених

књига, уверења, потврде итд. које су потребне као докази за ова тражења, већ ће се на њима назначити: у којој се намери издају и да се неће моћи употребити као докази без таксе за какве друге послове. Надлежне власти дужне су потраживаоцу издати у року од 24 сата све исправе, које се траже ради исправке бирачких спискова.

Члан 12.

Кад буде обнародован указ о изборима народних посланика, чланова обласних и среских скупштина и општинских часника, исправке се могу тражити још петнаест дана по обнародовању указа. Свако доцније тражење исправке не утиче на састав бирачког списка, по којем ће се извршити већ расписани избори.

Члан 13.

Ако дан избора пада у време од 1. јануара до 25. фебруара закључно, исправљање спискова по званичној дужности одложиће се до после избора и рокови предвиђени у овом закону почињу тећи десетог дана од дана избора, у место од 1. јануара. Исправке на захтев појединца моћиће се и у том случају вршити по одредбама овога закона.

Члан 14.

Ко приликом исправке спискова, предвиђене у чл. 1. овога закона, унесе у списак које лице, или неког из списка избрише без мотивисаног решења, казниће се затвором од три месеца до две године. Ако би број тако уписаних или избрисаних лица

био већи од десет за једно гласачко место, казниће се до пет година затвора.

Члан 15.

Ко приликом исправке списка хотимично пропусти унети у списак лица, која је по званичној дужности дужан унети, а која дотле нису била у списку, казниће се до три месеца затвора или новчано до 3000 динара.

Тако ће се исто казнити и за случај, ако том приликом намерно пропусти избрисати оне, који су помрли или изгубили бирачко право.

Члан 16.

Ако општински суд не поднесе сталне бирачке спискове првостепеном суду у року одређеном овим законом, казниће се одговорна лица до шест месеца затвора.

Члан 17.

Све ове кривице (чл. 14., 15., 16.) судиће првостепени суд колегијално.

Члан 18.

У колико би се по закону о општинама у појединим деловима Краљевине бирачко право за општинске изборе разликовало од бирачког права за остале изборе, општински судови ће бити дужни, да саставе засебно сталне бирачке спискове за општинске изборе.

Сви прописи овога закона у погледу сталног бирачког списка односе се и на овај посебни бирачки списак за општинске изборе.

Члан 19.

У местима Босне и Херцеговине, која нису организована у општине, дужно је надлежно среско поглаварство да изврши све оно, што је по овом закону дужност општинских судова, у колико се тај рад не тиче решавања о исправци бирачких спискова. Где, пак, у таквим местима долази у питање рад општинског суда при решавању о исправци бирачких спискова, решаваће котарски суд.

У Хрватској са Међумурјем и Славонији, где су општински одбори распуштени, онде ће о исправци бирачких спискова решавати општински управитељ са два присежника меснога суда, које ће именовати месни суд дотичне општине.

У Словенији са Прекомурјем и Далмацији, онде, где су општинска већа распуштена, где долази у питање рад општинског суда при решавању о исправци бирачких спискова, решаваће надлежни котарски суд.

У Бачкој, Банату и Барањи ће онде, где долази у питање рад општинског суда при решавању о исправци бирачких спискова, решавати општински кнез са два заклетника, а које ће одредити коцком општински одбор.

Члан 20.

Где се у овом закону спомиње првостепени суд, разумева се, за крајеве изван Србије и Црне Горе, првостепени колегијални суд, а под општинским судом разумева се, за земље изван Србије и Црне Горе, уред или поглаварство градске, трговишне или сеоске општине, у колико се не тиче исправки бирачких спискова. Послове, који се односе на решавање о исправци бирачких спискова

у крајевима изван Србије и Црне Горе, у којима су општине организоване те имају општинска већа, вршиће општински предстојник (начелник, кнез) или његов заменик заједно са два општинска већника, која ће изабрати општинско веће.

Члан 21.

Формуларе бирачких спискова прописује Министар Унутрашњих Послова.

Члан 22.

Уз стални бирачки списак општински суд мора саставити и један заједнички азбучни (абecedни) именик (индекс) свих бирача у општини, у којем ће се поред имена сваког бирача означити страна и број бирачког списка, под којим је овај уведен у бирачки списак. При изради првог сталног бирачког списка општински суд ће бити дужан, да овај именик изради у два примерка, од којих ће један задржати првостепени суд за своју архиву. Првостепени суд ће потом службено уводити свакога новог бирача и у свој азбучни именик.

Члан 23.

Општински суд ће сваке пете године преписати оригинални бирачки списак изостављајући и оне бираче који су избрисани, а уводећи накнадно уписане. У колико се у већим варошима укаже потреба због нагомиланости акта, првостепени суд може наредити, да се тај препис и раније изврши и у два оригинална примерка поново поднесе првостепеном суду на потврду, који на тај начин постају стални бирачки спискови.

Члан 24.

Кад овај закон ступи на снагу престају важити сви законски прописи других досадашњих закона, који се односе на бирачке спискове.

Члан 25.

Овај закон ступа на снагу кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија десет дана после обнародовања у Службеним Новинама.

Препоручујемо Нашем Министру Припреме за Уставотворну Скупштину и Изједначење Закона да овај закон обнародује, а свима Нашим Министрима да се о његовом извршењу старају, а властима пак наређујемо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

30. маја 1922. год.

у Београду.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,

Др. Лазар Марковић, с. р.

Заступник Председника Министарског
Савета Министар Припреме за Уставо-
творну Скупштину и Изједначење Закона,

Марко Н. Трифковић, с. р.

Министар Војни и Морнарице,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља
Генерал,

Милош М. Васић, с. р.

Министар Просвете,

Светозар Прибићевић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,

Д-р Војислав Маринковић, с. р.

Министар Саобраћаја,

Андра М. Станић, с. р.

Министар Иностранних Дела,

Д-р Момчило Нинчић, с. р.

Министар Шума и Руда,

Живојин Рафајловић, с. р.

Министар Правде,

Заступник

Министра Трговине и Индустрије
и Министра Народног Здравља,

Д-р Лазар Марковић, с. р.

Министар Финансија,

Д-р Коста Кумануди, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,

Иван Пуцељ, с. р.

Министар за Аграрну Репорму,

Крста Љ. Милетић, с. р.

Министар Грађевина,

Веља Вукићевић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,

Д-р Жарко Миладиновић, с. р.

Заступник Министра Вера,

Д-р Војислав Маринковић, с. р.

Заступник

Министра за Социјалну Политику,

Светозар Прибићевић, с. р.

ЗАКОН

О

ДОБРОВОЉЦИМА

Овај Закон обнародован је у 66. броју „Службених Новина“
од 24. марта 1922. године.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД — 1922

МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи Народној

КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

проглашујемо и објављујемо свима и свакоме да је Законодавни Одбор Народне Скупштине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, на основу чл. 130. Устава, на својој XV. редовној седници, одржаној 26. новембра 1921. год. у Београду, решио да се уредба о добровољцима од 18. децембра 1919. год. „Службене Новине“ бр. 1/20. год. — списка уредаба Министарства Социјалне Политике бр. 59. — „Службене Новине“ бр. 195/21. год. измени и да гласи:

ЗАКОН

о

ДОБРОВОЉЦИМА

1. Ко је добровољац.

Члан 1.

Као добровољац у смислу овога закона сматра се сваки држављанин Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца који је као редов или подофицир добровољно ступио у српску војску и то закључно до 18. новембра 1918. год., у њој остао до демобилизације или из ње био отпуштен редовним путем као неспособан.

Поред именованих категорија добровољаца могу се, решењем Министра Војног и Морнарице, а по одобрењу Министарског Савета, признати за добровољце и друга лица за која буде утврђено, да су својим радом и пожртвовањем помогли остварењу народног ослобођења и уједињења начином истим или сличним ономе, предвиђеном у претходном ставу.

Члан 2.

Сваки онај добровољац, који мисли да има право користити се овим законом, дужан је обратити се Министарству за Социјалну Политику, које ће преко Министарства Војног утврдити његово својство добровољца у смислу чл. 1.

Члан 3.

О сваком спорном случају, створеном поводом питања да ли се ко има сматрати као добровољац у смислу овог закона, одлуку доноси Интерминистеријални Комитет за добровољце, који постоји при Министарству за Социјалну Политику.

II. Помоћ и њени облици.

Члан 4.

Сваки сиромашан добровољац у смислу чл. 1. који је као такав признат, има право на помоћ по овом закону, и ако је он умро или погинуо, онда право на помоћ имају чланови његове породице, које је он по закону био дужан издржавати.

Члан 5.

Облик и величина помоћи зависиће од ранијег занимања добровољца, његовог садашњег материјалног стања и способности за рад, а у смислу следећих чланова.

Члан 6.

Оним добровољцима, који се тренутно налазе без довољних средстава за одржање и без могућности, пружиће се извесна тренутна помоћ: у новцу, храни и у огреву из кредита Министарства за Социјалну Политику односно његових органа у појединим покрајинама а у оделу преко њихових окружних команди.

Члан 7.

За време прелазне периоде у решењу добровољачког питања, Министарство за Социјалну Политику стараће се о налажењу рада беспосленим добровољцима.

Члан 8.

При једнаким условима добровољци, заједно са инвалидима, имају првенство за пријем у државну и самоуправну службу, као и при давању у закуп железничких ресторација, кантина, бифе-а и т. д. за време од три године после ступања у живот овог закона. Овом другом привилегијом не може се користити добровољац у исти мах на два или више места већ само на једно и то лично или ако је он у немогућности да то сам учини, онда који од чланова његове породице са којим заједно живи. Сваки пренос оваквог закупа не вреди, а добровољац се у том случају као и због сваке друге злоупотребе ове привилегије, лишава права да се у будуће њоме користи на ком другом месту.

Члан 9.

Добровољцима државним чиновницима урачунаће се време проведено у војсци као године службе, те ће према томе бити изједначени са својим дру-

говима, који нису били добровољци. Ова привилегија обухвата и добровољце официре изузетно од чл. 1.

Члан 10.

Добровољцима ђацима обезбедиће се првенство у давању државне помоћи за довршење школовања. Као питамац добровољац ће бити дужан одговарати општим условима за државне питомце о чему ће се старати надлежна Министарства којим дотични добровољац као такав припада. Овом привилегијом моћиће се користити и добровољци официри изузетно од члана 1.

Члан 11.

Добровољцима занатлијама и трговцима обезбедиће се известан безкаматни зајам с дугим роком ради обнављања њихових радњи а из кредита Министарства за Социјалну Политику и Министарства Трговине и Индустрије. Уз то ће им се излазити на сусрет у набављању потребних локала, а занатлијама и нужних сировина.

Члан 12.

У државним самоуправним концесионираним предузећима, као и код понуда за државне и самоуправне лиферације, добровољци заједно са инвалидима имаће првенство при једнаким условима за време од 3 године после ступања у живот овог закона. Свака злоупотреба ове привилегије повлачи последице које предвиђа чл. 8.

Члан 13.

Добровољцима зомљорадницима разделиће се ради насељења и то борцима по 5 хектара а неборцима по 3 хектара плодне земље тамо где се

насељавање буде вршило према плану, који ће изградити Министарство за Аграрну Реформу.

Губи право да се сматра као борац онај, који је, на основу изузетног поступања према добровољцима, тражио и по томе тражењу успео да буде преведен из борачке у неборачку службу. Али ако је ово превођење у неборце извршено на основу тога што је добровољац од лекарске комисије оглашен неспособним за борца, онда ће се он и даље сматрати као такав у погледу примењивања овог закона.

Члан 14.

Земља ће се давати само оном сиромашном добровољцу, који ће је сам обрађивати, о чему ће се водити нарочита контрола. У случају неиспуњења овог услова додељена земља ће се одузети.

Члан 15.

Добијена земља не може се ни задужити, ни отуђити ни за дуг продати, а у смислу општих начела колонизације, која буду усвојена по предлогу Министарства за Аграрну Реформу.

Члан 16.

Цео посао око деобе земље добровољцима организоваће се уз општу нашу унутрашњу колонизацију, те према томе спада у делокруг рада Министарства за Аграрну Реформу. При овој колонизацији добровољци ће се првенствено узимати у обзир.

Члан 17.

Добровољцима земљорадницима поделиће се по могућности и потребна стока која остаје државна својина за три године, после кога рока дотични добровољац постаје њен потпун власник.

III. Извршене.

Члан 18.

Ради што бржег потпунијег и правилнијег решења добровољачког питања установљава се при Министарству за Социјалну Политику нарочити одсек за добровољце и један Интерминистеријални Комитет као саветодавни орган Министарства. У састав овог Комитета улазе представници ових Министарстава: Војног и Морнарице, Аграрне Реформе, Унутрашњих Дела, Пољопривреде, Трговине и Индустрије и Социјалне Политике. Ове представнике именује сваки надлежан Министар.

Осим тога може главни савез добровољаца послати у овај Комитет два своја изасланика.

Члан 19.

Министарство за Социјалну Политику, уз сарадњу поменутог комитета, врши ове послове: води тачан катастар добровољаца, прикупља и сређује сав материјал нужан за решење добровољачког питања и упућује га надлежним Министарствима, спрема и подноси образложене предлоге у истом смислу и води контролу над радом референата за добровољце при појединим повереништвима.

Члан 20.

Интерминистеријалним Комитетом председава Министар за Социјалну Политику или његов заменик, који сазива седнице Комитета, руководи њима и потврђује њихов записник заједно са секретаром, који га води и саставља.

Члан 21.

Седнице комитета су пуноважне кад је на њима присутна већина чланова. Одлуке се доносе простом

већином гласова изражених јавно. Одвојено мишљење свакога члана мора се увести у записник онако, како га он изнесе и образложи.

Члан 22.

У циљу што бољег извођења овога закона установиће се при повереништвима за Социјалну Политику у Загребу, Сарајеву, Љубљани и Сплиту специјални референти за добровољачке ствари. Исто тако установиће се, по потреби при покрајинским управама Комитети за добровољце по угледу на Интерминистеријални Комитет у Београду, који ће бити саветодавни органи при спровођењу овог закона у дотичним покрајинама.

О добровољцима у Војводини и на територији бивших Краљевина Србије и Црне Горе води бригу непосредно само Министарство за Социјалну Политику.

IV. Организација добровољаца.

Члан 23.

Сви добровољци, којима је ово својство признато по овом закону, имају се организовати у обласне савезе и један главни савез за целу земљу, чије правила одобрава Министар за Социјалну Политику.

Савези заступају интересе добровољаца, имају саветодавни глас у добровољачким стварима код свих надлежних власти, учествују у анкетама организованим ради решења добровољачког питања и шаљу своје изасланике у Комитете за добровољце.

V. Опште одредбе.

Члан 24.

Овлашћује се Министар за Социјалну Политику као и остали надлежни Министри, да могу прописати нужне правилнике за извршење овог закона.

Члан 25.

Сваки онај добровољац који организује покрете против државне власти и јавног поретка, или учествује у злочинствима и прљавим делима ма које врсте, губи право да се користи прописима овог закона.

Члан 26.

Овај закон ступа у живот од дана обнародовања у „Службеним Новинама“ и замењује уредбу о добровољцима од 18. децембра 1919. год., „Службене Новине“ бр. 1/20. год., списка уредаба Министарства Социјалне Политике бр. 59. — „Службене Новине“ бр. 195./21. год.

Препоручујемо Нашем Министру за Социјалну Политику да овај закон обнародује, а свима Министрима да се о његовом извршењу старају; властима, пак, заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да се покоравају.

30. децембра 1921. год.
у Београду,

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,

Д-р Л. Марковић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Иностранних Дела,

Ник. П. Пашић, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну
Скупштину и Изједначење Закона,

М. Н. Трифковић, с. р.

Министар Просвете,

Св. Прибићевић, с. р.

- Министар Унутрашњих Дела,
Д-р В. Маринковић, с. р.
 Министар Саобраћаја,
А. М. Станић, с. р.
 Министар Трговине и Индустије,
Д-р М. Спахо, с. р.
 Министар Шума и Руда,
Жив. Рафајловић, с. р.
 Министар Правде,
Д-р Л. Марковић, с. р.
 Министар Финансија,
Д-р К. Кумануди, с. р.
 Министар Народног Здравља,
Д-р Х. Карамехмедовић, с. р.
 Министар Пољопривреде и Вода,
Иван Пуцељ, с. р.
 Министар Војни и Морнарице,
 Генерал,
Мил. Зечевић, с. р.
 Министар за Аграрну Реформу,
К. Љ. Милетић, с. р.
 Министар Грађевина,
Веља Вукићевић, с. р.
 Министар Пошта и Телеграфа,
Д-р Ж. Миладиновић, с. р.
 Министар Вера,
Крстељ, с. р.
 Министар за Социјалну Политику,
Д-р Г. Жерјав, с. р.

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

ЗАКОН
О
ДОБРОВОЉЦИМА

БЕОГРАД
Штампарска Радионица Мин. Војске и Морнарице
1928,

МИ
АЛЕКСАНДАР ПРВИ
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
Краљ Срба, Хрвата и Словенаца

проглашујемо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца на своме 92. редовном састанку, одржаном 13. августа 1928. године у Београду, решила и да смо Ми потврдили и потврђујемо

ЗАКОН
О
ДОБРОВОЉЦИМА

који гласи:

Члан 1.

Добровољац је сваки онај који је у току ратова својеволјно ступио у српску или црногорску војску закључно до 5. новембра 1918. године и остао на војној дужности до демобили-

зације или је од војне дужности раније био ослобођен било као неспособан, било због државних потреба.

Добровољац је и онај, који је до рата 1912. године или у ратовима од 1912. године до 5. новембра 1918. године својеволно, активним учешћем скопчаним са пожртвовањем, помагао остварењу народног Ослобођења и Уједињења.

Члан 2.

Решења по питањима о признању добровољачких својстава, доноси Министарство Војске и Морнарице и о томе издаје званична уверења. Ова уверења издаваће се по молбама, које су већ поднете и које ће се поднети још најдаље за шест месеци од дана обнародовања овог закона. Све ове молбе не подлеже наплати таксе.

У свима спорним питањима о признању добровољачких својстава појединцима, као и по питањима о признању добровољачких својстава оних добровољаца из става другог чл. 1. овог закона, доносиће решење Министар Војске и Морнарице по саслушању Интерминистеријалног Комитета, који постоји при Министарству Војске и Морнарице, с тим да су ова решења коначна.

У циљу правилнијег решења питања добровољачких својстава појединаца, Министарство

Војске и Морнарице водиће потребне књиге о свима добровољцима. Коначан списак добровољаца објавиће се преко Службених Новина, пошто се у духу овог закона изврши ревизија свих досада издатих уверења.

Члан 3.

Сваки добровољац, који је као такав у смислу чл. 1. овог закона признат а држављанин је Краљевине С. Х. С., у знак државног и народног признања добија бесплатно земљу за насељење и то: ако је био борац пет, а ако је био небо-рац три хектара обрадиве земље. Ако је добровољачка породица већа од пет чланова, може се члановима породице доделити земља и преко добровољачке компетенције по условима који су прописани за аграрне интересенте.

Ако је добровољац умро пре него што му је земља додељена или прешла у његову својину у смислу чл. 7., право на добијање земље преулази на чланове његове породице, и то: деци удову, као и његове родитеље, ако су му родитељи сиротног стања и он им је био једин-хранилац. Исто право признаје се браћи и се-страма ако је добровољац већ добио земљу и ако им је он био хранилац.

Члан 4.

Ако је добровољац и инвалид, онда, поред земље на коју има право по чл. 3. овог закона,

примаће и све принадлежности које му по закону о инвалидима припадају.

Члан 5.

Добровољац је дужан да се насели у општини у којој је добио земљу, односно суседној општини, најдаље у року од три године дана од дана пријема земље. Они добровољци, који су до ступања у живот овог закона већ добили земљу, дужни су да се населе најдаље у року од две године од обнародовања овог закона.

Поред тога сваки добровољац, који по овом закону добија земљу за насељење, дужан је да ову земљу обрађује лично, односно у својој режији, изузев претешких инвалида и недорасле деце.

У случају неиспуњења ма ког од напред поменутих услова овог члана закона, додељена земља ће се добровољцу одузети, а друга му се више неће давати.

Члан 6.

Добровољац приликом свога пресељења из места становања до места где му је земља додељена добиће од Министарства Саобраћаја бесплатан подвоз за себе и чланове своје породице, као и за сав свој живи и мртви инвентар и покућанство, на државним железницама и

бродовима у државној експлоатацији од најближе полазне до најближе крајне станице.

Исто тако сваком добровољцу приликом насељења даће Министарство Шума и Рудника бесплатно потребну дрвену грађу из најближе државне шуме за подизање куће и осталих потребних зграда. Добровољац има право бесплатног превоза ове грађе на државним железницама и бродовима државне експлоатације.

Члан 7.

Додељена државна земља прелази у својину добровољца, односно његових наследника, у смислу чл. 3. с тим да може одмах тражити убаштињење без икакве таксе. Добивена земља од времена додељења па за пет година након додељења не може се отуђити ни за наплату приватног задужења продати. Задужити се може само дугорочним хипотекарним кредитом до $\frac{1}{3}$ прометне вредности.

Ако је земља додељена добровољцу приватна својина, а одузета је по прописима аграрних закона у аграрне сврхе, прећи ће у својину добровољца кад питање овог откупа буде дефинитивно законом регулисано, с тим да у погледу отуђивања, задуживања и продаје важи рок од пет година, рачунајући од дана кад се је добровољац населио. Добровољци се могу пресељавати

ако држава не буде могла регулисати грунтовни пренос са приватним поседима. У том случају држава ће доделити друго земљиште и помоћ за пресељење по правима чл. 6. овог закона.

Добровољци ће моћи додељено земљиште између себе и променити, но ову промену одобраваће Министар за Аграрну Реформу.

Члан 8.

Цео посао око деобе земље добровољцима организоваће се по начелима наше унутрашње колонизације, те према томе спада у делокруг рада Министарства за Аграрну Реформу. У овоме циљу установљава се при Министарству за Аграрну Реформу Саветодавни Одбор у који улазе представници Министарстава: Војске и Морнарице, Аграрне Реформе, Унутрашњих Дела, Народног Здравља, Пољопривреде и Вода, Саобраћаја и Шума и Рудника. Осим тога Главни Одбор Савеза Добровољаца шаље на седнице једног свог делегата.

Члан 9.

Ради што бржег, потпунијег и правилнијег решења добровољачког питања, установљава се при Министарству Војске и Морнарице Интерминистеријелни Комитет као саветодавни орган Министарства. У састав Комитета улазе пред-

ставници ових Министарстава: Војске и Морнарице, Аграрне Реформе, Унутрашњих Дела, Пољопривреде и Вода и Социјалне Политике. Ове представнике именује сваки надлежан Министар. Осим тога Главни Одбор Савеза Добровољаца шаље на седнице Комитета једног свог делегата.

Седницама Комитета председава помоћник Министра Војске и Морнарице који и сазива седнице Комитета.

Члан 10.

О извршењу овога закона стараће се Министар Војске и Морнарице и остали Министри поменути у чл. 8. овог закона, који ће у року од четири месеца прописати нарочите правилнике за извршење овог закона.

Доношењем овог закона престаје важити закон о добровољцима од 30. децембра 1921. године, као и сви остали законски прописи, који су у противности са овим законом.

Члан 11.

Овај закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија даном обнародовања у Службеним Новинама.

Препоручујемо Нашем Министру Војске и Морнарице да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом

старају, властима заповедамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покорвају.

ЂБр. 26606.

31. августа 1928.

на Бледу.

Александар, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Армиски Ђенерал,

Стев. С. Хаџић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,
Мил. Вујичић, с. р.

Председник Министарског Савета и
Министар Унутрашњих Дела

Др. А. Корошец, с. р.

Заступник Министра Иностранних
Дела, Министар без портфеља,

Др. И. Шуменковић, с. р.

Министар Саобраћаја,

А. М. Станић, с. р.

Министар Трговине и Индустије,

Др. М. Слахо, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Армиски Ђенерал,

Стев. С. Хаџић, с. р.

Министар Правде,

Мил. Вујичић, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Пет. Марковић, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Др. В. Андрић, с. р.

Министар Грађевина,
Б. Анђелиновић, с. р.

Министар Просвете,
М. Грол, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Б. Кујунџић, с. р.

Министар Финансија,
Др. Н. Суботић, с. р.

Министар Социјалне Политике,
С. Барић, с. р.

Министар Народног Здравља,
Др. Чедомир Михаиловић, с. р.

Министар Вера,
Драгиша Ј. Цветковић, с. р.

Министар Аграрне Реформе,
Д. Поповић, с. р.

231 Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

прогумачених судском и административном праксом

Издаје Др. **ГОЈКО НИКЕТИЋ**

Св. 231

ЗАКОН

О СУЗБИЈАЊУ ПОЛНИХ БОЛЕСТИ

**СА ПРАВИЛНИКОМ ЗА ЊЕГОВО ИЗВРШЕЊЕ,
— УПУСТВОМ ЗА РАД ПО ЗАКОНУ И ПРАВИЛНИКУ, — И НАРЕДБОМ О ТАКСАМА.**

35089

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКО И КЊИЖАРСКО ПРЕДУЗЕЊЕ ГЕЦА КОН А. А.

12 КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 12

1935

ЗАКОН

о сузбијању полних болести

од 28 марта, 1934 год.

§ 1 — Полне болести, у смислу овога закона су: сифилис, гонореа и меки шанкр у свима облицима.

§ 2 — Свако лице оболело од полне болести мора одмах да се лечи.

§ 3 — Свако лице, које оболи или посумња да је оболело од које полне болести, има право на бесплатан преглед и на бесплатно лечење, ако је стања таквог, да не може поднети трошкове лечења:

а) у свима државним и самоуправним санитарским установама (болницама, универзитетским клиникама, амбулантама и т. сл.); и

б) код среских и општинских лекара.

Изузимају се лица осигурана по Закону о осигурању радника (1922 године), која ће се лечити у својим санитарским установама.

Министар социјалне политике и народног здравља прописаће правилник о плаћању трошкова лечења аналогно правилнику о наплати болничких трошкова.

§ 4 — Сваки лекар, који лечи болесника од полних болести обавезан је:

1) да обавести болесника о преношљивости његове заразне болести, о његовом обавезном лечењу и о законској одговорности ако кога зарази; да одврати болесника од ступања у брак, ако се пред истим налази, до потпуног излечења; да болеснику преда штампано упутство, које издаје Министарство социјалне политике и народног здравља;

2) да се код болесника обавести о извору заразе и само ако добије поуздане податке да то достави надлежним властима, ради проверавања и предузимања потребних мера;

3) да дискретно води евиденцију болесника које лечи и да на захтев надлежне власти даје потребне податке без навођења имена; и

4) да опомене болесника, ако би лечење прекинуо или ако неуредно долази на лечење.

Ако болесник и после опомене не продужи лечење или не поднесе доказ, да се лечи код другог лекара или установе поменуте у § 3 овога закона, лекар је дужан да о томе учини писмену доставу надлежној власти, без обзира на тачку 3 овог параграфа.

§ 5 — Лице, које лекару да лажно, злонамерно обавештење о извору заразе (§ 4), казниће се према одредбама овога Закона.

§ 6 — Ако постоји опасност да заражено лице својим начином живота или небрижљивошћу у лечењу може своју болест да пренесе на околину, или на лица са којима долази у додир, надлежна власт ће, на основу лекарског мишљења, тако лице сместити у јавну болницу на лечење дотле, док не престане бити опасно за друге. Ово смештање вршиће се са што већом дискрецијом.

§ 7 — Министарство социјалне политике и народног здравља предузима:

1) у вези са надлежним грађанским и војним властима све мере, да се широком пропагандом обавештавају најшире масе становништва, омладина, школска младеж и војска о опасностима од полних болести. Омладину ће, почев од њене 15-те године старости, стручна лица на погодан начин обавештавати о полном животу, озбиљности и несрећама, које могу да проузрокују полне болести. За ову пропаганду користиће се сва средства, као: предавања, позоришта, филм, публикације, слике, летци итд. Шефови и лекари амбулаторија за кожне и венеричне болести обавезни су да у овоме правцу покажу нарочиту делатност; и

2) отварање нових амбулаторија за кожне и венеричне болести.

Шефови амбулаторија за кожне и венеричне болести старају се за отварање и одржавање Профилактичне станице при амбулаторијама.

§ 8 — Свака проституција као и држање јавне куће је забрањено и кажњиво дело по прописима Кривичног законика Глава XXIV.

Кривични законик. Глава двадесет и четврта. Кривична дела против јавног морала.

§ 269 — Казниће се робијом до десет година:

1. ко женско лице с којим није у браку силом или претњом истовремене опасности по живот или тело принуди на обљубу; или

2. ко обљубу изврши над женским лицем које претходно доведе у несвесно стање или га друкчије за одбрану онеспособи.

§ 270 — Ко над женским лицем с којим није у браку, а које због душевне болести, слабоумља, нарушене свести или из каквих других узрока није за одбрану способно, изврши обљубу, казниће се робијом до осам година.

§ 271 — Ко изврши обљубу са женским лицем, које је претходно лажно уверио да је са њиме у браку, казниће се строгим затвором.

За покушај ће се казнити.

Гоњење се предузима по предлогу.

§ 272 — Ко у случајевима §§ 269 и 270 изврши само блудну радњу, а не и саму обљубу, казниће се строгим затвором.

Ко у случају § 271 изврши само блудну радњу, казниће се затвором до годину дана.

Гоњење за кривично дело из првог и другог одељка, ако није јавно учињено, предузима се само по предлогу.

§ 273 — Ко над женским лицем које није навршило четрнаесту годину изврши обљубу, казниће се робијом до десет година.

Ко над таквим лицем изврши какву блудну радњу, казниће се строгим затвором.

Гоњење за кривично дело из другог одељка, ако није јавно учињено, предузима се само по предлогу.

§ 274 — Казниће се робијом до пет година:

1. ко мушко лице испод четрнаест година злоупотреби за обљубу;

2. ко изврши обљубу над својим малолетним пасторчетом, усвојеним дететом, храњеником, или храњеницом или над својом штићеницом.

Ко изврши блудну радњу према овим лицима казниће се строгим затвором.

§ 275 — Робијом до десет година казниће се:

1. ко као старешина, надзорник, лекар, верски представник, васпитач, наставник или други орган, користећи се влашћу коју му даје тај његов положај према лицу с којим је у додиру или на које по том свом положају има утицаја, изврши обљубу над тим лицем;

2. ко изврши обљубу са лицем које се налази под његовим надзором у затвору, болници, сиротињском дому, у заводу за васпитање или поправљање, у заводу за рад или за лечење или чување.

За извршену блудну радњу у овом случају учинилац ће се казнити строгим затвором.

§ 276 — Ко злоупотребом поверења полно непорочне малолетне девојке која је навршила четрнаест година ову на обљубу наведе, казниће се затвором најмање шест месеци.

Ако учинилац са заведеном девојком ступи у брак, неће се казнити.

Гоњење се предузима по предлогу.

§ 277 — Ко се користи невољом у којој се налази полно непорочно женско лице, па ово на обљубу или какву блудну радњу с њим или с неким другим наведе, казниће се строгим затвором.

Учиницац се неће казнити ако са заведеном женском закључи брак.

Гоњење се предузима по предлогу.

§ 278 — Ко силом, претњом или преваром одведе полно непорочно женско лице у намери да с њим он или ко други у блуду живи, казниће се робијом до пет година.

Ако одведено лице није навршило четрнаест година, учинилац ће се казнити робијом до десет година.

Учиницац се неће казнити ако са овако одведеном женском ступи у брак.

§ 279 — Ако лице, над којим је извршена обљуба или каква блудна радња у смислу §§ 269—278, од тога умре, учинилац ће се казнити робијом најмање пет година.

Ако је услед ове обљубе или блудне радње лице претрпело тешку повреду из § 178 или § 179, учинилац ће се казнити робијом до дванаест година.

§ 280 — Ко из навике или из користољубља иде на руку вршењу блуда, казниће се строгим затвором до две године.

У особито тешким случајевима казниће се робијом до пет година.

§ 281 — Ко женско лице које блуд проводи у виду заната искоришћује, казниће се строгим затвором и новчано.

§ 282 — Казниће се робијом до десет година:

1. ко подведе лице млађе од осамнаест година;

2. ко подведе своју жену, кћер, сестру, унуку или лице поверено његовом старању или надзору;

3. ко какво лице ради блуда одведе из његова завичаја или пребивалишта у друго место и тамо га остави или другоме преда.

§ 283 — Ко какво лице ради блуда одведе у иностранство или га ради тога другом преда или се ради тога с ким удружи, казниће се робијом до петнаест година.

§ 284 — За обљубу између сродника у правој линији, казниће се робијом до десет година.

За обљубу између сродника по крви у побочној линији закључно до другог степена казниће се робијом до пет година.

За обљубу између сродника по тазбини до првог степена закључно и између онога који је крстио и крштенога или овога родитеља казниће се затвором до годину дана.

§ 285 — За противприродни блуд између лица учинилац ће се казнити строгим затвором у колико та радња не прелази у теже кривично дело.

§ 286 — За противприродни блуд лица са животињом учинилац ће се казнити затвором до годину дана.

§ 287 — Ко јавно изврши какву блудну радњу, казниће се затвором или новчано до 50.000 динара.

§ 288 — Ко јавно држи предавање неморалног садржаја којим се потстрекава на блуд или блудне радње, као и ко производи, прода-

је, растура, или уопште у јавни саобраћај пушта списе, новине, слике и друге предмете који садрже тешку повреду јавног морала, казниће се строгим затвором и новчано.

Предмети кривичног дела одузеће се.

§ 289 — Под блудном радњом у смислу прописа ове главе разуме се свака таква радња којом учинилац иде на задовољење своје телесне похоте.

§ 9 — Мушко лице, које ступа у брак, мора за венчање поднети надлежној власти лекарско уверење из кога ће се видети да не болује ни од једне болести наведене у § 1 овога Закона.

Државни и самоуправни лекари издаваће ова уверења бесплатно сиромашним лицима.

Женско лице, које зна да је заражено или према околностима то може да претпостави па ипак закључи брак, казниће се по § 256 Кривичног законика.

Издавање лажног уверења казниће се по постојећим законским прописима.

Ако верски претставник, или претставник надлежне грађанске власти не буде добио оваква уверења од мушког лица које жели да ступи у брак, па га ипак венча, казниће се по одредби § 399 став први Кривичног законика. Изузима се случај венчања на самртној постељи. Ако такав мушкарац оздрави, има се у року од месец дана сам дати прегледати.

Кривични законик:

§ 256 — Ко полно заражен врши обљубу и другога зарази или ма на који начин друго-

га изложи опасности те заразе, казниће се затвором и новчано до 50.000 динара.

Ако је учинилац муж према својој жени или жена према своме мужу, гоњење се предузима само по тужби брачног друга.

§ 399 — Верски претставник који венча лица између којих брак по закону није допуштен, казниће се затвором или новчано.

Истом казном казниће се и верски претставник, који венча лице које је раније ступило у брак по прописима ма које у Краљевини Југославији признате вероисповести или које је раније закључило грађански брак.

Ако брак остане на снази, верски претставник ће се казнити новчано до 5.000 динара, а суд га може и ослободити од сваке казне.

§ 10 — Забрањује се лечење полне болести без личног прегледа болесника, према писму или поруци, или слањем лекова.

Забрањује се свако рекламирање лекова за лечење полних болести, било да се врши усмено или путем штампе, објава, летака и т.сл.

§ 11 — Лице, које несавесношћу, било путем полних сношаја или ма на који други начин пренесе полну болест на друго лице, лице које узме здраву дојкињу у погледу сифилиса код детета које болује од сифилиса, жена која болује од сифилиса а прими се за дојкињу код детета које ову болест нема, лице које да дете болесно од сифилиса другом лицу под своје или на неговање или васпитање а о болести детета не обавести — казниће се по одредбама Кривичног законика.

§ 12 — Министарство социјалне политике и народног здравља испитиваће социјалне узроке, који стварају и подржавају проституцију, а у циљу да се предузму потребне мере, које ће одредити специјалном Уредбом.

Министарство социјалне политике и народног здравља ће у свима већим варошима оснивати домове за привремени смештај жена и девојака, које долазе у те вароши да траже зараду, као и за оне које остану без зараде.

Министарство социјалне политике и народног здравља ће у вези са другим државним и стручним властима и приватним организацијама, а нарочито са женским удружењима и са друштвима за сузбијање полних болести, оснивати и одржавати специјалне установе у којима ће се смештати:

а) морално угрожена и посрнула женска младеж; и

б) женска лица кажњена због проституисања а у циљу, да би се оспособила за привређивање.

§ 13 — Ако се утврди да прилике у којима живи малолетни, угрожавају његов морални развитак у средини у којој је, односне Краљ. Банске управе, односно Управа града Београда, предузеће потребне мере да надлежна власт за малолетнике одузме родитељу односно старатељу очинску власт и малолетника смести или у коју другу породицу или установу предвиђену у предњем параграфу.

§ 14 — Лице које се огреши о прописе овога Закона кажњиће се, ако дело није кажњи-

во по прописима Кривичног законика, затвором до 6 месеци или новчаном казном до 5.000 динара.

§ 15 — Извиђање кривица по овоме Закону вршиће се: било на пријаву приватних лица, ако је приватни интерес оштећен, било по претставци надлежног јавног или самоуправног органа, ако је јавни интерес оштећен.

§ 16 — За извиђаје и пресуђења кривица по овоме Закону надлежни су судови по Закону о кривичном судском поступку, који важи на дотичном судском подручју.

Претрес је тајан.

§ 17 — Све новчане казне изречене по овоме Закону, или у вези истога по Кривичном законика, иду у корист фонда за оснивање и издржавање установа предвиђених у параграфима 12 и 13 овога Закона. Фондом рукује Министар социјалне политике и народног здравља и исти се налази на приплоду код Државне хипотекарне банке.

§ 18 — Све полицијске и административне мере које су до сада уређивале надзор над проституткама укидају се.

§ 19 — Спровођење овога Закона поверава се Министру социјалне политике и народног здравља, који ће издати потребан правилник за извршење овога Закона.

§ 20 — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише и кад се обнародује у „Службеним новинама“, а обавезну снагу добија 30 дана после обнародовања, када престају да важе прописи који су му противни.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Службене новине Бр. 122 — XXXI од 10 марта, 1934 год.

УРЕДБА

0

ПОСЛОВНОМ РЕДУ У ДРЖАВНОМ
САВЕТУ И УПРАВНИМ СУДОВИМА

(Ова Уредба обнародована је у 196. броју
„Службених Новина“ од 6. септембра 1922. год.)

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
БЕОГРАД, 1922.

У име
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
АЛЕКСАНДРА I
по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА
МИНИСТАРСКИ САВЕТ
Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца
а на основу овлашћења (чл. 59. Устава)

На предлог Министра Правде, а по
саслушању Министарског Савета, по
пропису чл. 47. Закона о Државном
Савету и Управним Судовима, прописује

УРЕДБУ

о

**ПОСЛОВНОМ РЕДУ У ДРЖАВНОМ САВЕТУ
И УПРАВНИМ СУДОВИМА**

ОДЕЉАК I.

1. Организација Државног Савета.

Чл. 1.

Председник Државног Савета пред-
ставља Државни Савет према свима

властима. Он води и надзирава пословање Државног Савета. Њега замењује потпредседник, а у случају да је тај спречен, најстарији председник одељења.

Чл. 2.

Државни Савет има шест првих и шест других секретара, шест писара и потребан број преписача и служитеља.

Секретари и писари морају имати свршени правни факултет. Плате секретарима и писарима утврђене су чланом 19. српскога закона о Државном Савету.

Секретаре и писаре предлаже Државни Савет Председнику Министарског Савета.

Предлоге за постављење, унапређење и уклањање секретара и писара чини Државни Савет Председнику Министарског Савета.

Председник Државног Савета поставља преписаче и служитеље.

Чл. 3.

Дужност је првих секретара да израђују реферате у појединим предметима. Они немају права гласа у интерним седницама и не могу учествовати у јавном претресу.

Чл. 4.

Председник сазива опште седнице Државног Савета и председава им. Ако је он спречен, замењује га потпредседник а у осутству овога најстарији председник одељења.

Чл. 5.

Распоред саветника у одељења врши се коцком за сваку годину унапред. Одељењима председавају председник, потпредседник и четири по рангу најстарија државна саветника. Ко ће од њих у ком одељењу председавати решава се коцком у општој седници.

Чл. 6.

Државни Савет има шест одељења, од којих мора бити једно за управне спорове финансијске природе.

Свако се одељење означава римским бројем према рангу онога који председава.

Делокруг појединих одељења одређује се у општој седници Државног Савета, а председник о томе извештава Министарски Савет и стара се, да се то обнародује у Службеним Новинама. Измене у једанпут утврђеном делокругу морају бити објављене на исти начин.

Чл. 7.

Пре истека сваке године врши се распоред саветника у одељења за идућу годину у општој седници Државног Савета коцком, и то тако, да се најпре изврши подела државних саветника, који су правници, па онда осталих. На исти се начин одређују заменици за одељења и то по два за свако одељење.

Чл. 8.

Састав појединих одељења мора се саопштити Министарском Савету и обнародовати у „Службеним Новинама“.

Чл. 9.

Ако је председник одељења спречен да председава, замењује га по рангу најстарији члан одељења.

Чл. 10.

Ако услед упражњења једног или више места у Државном Савету, или услед боловања или одсуства појединих чланова није могућан рад у свима одељењима, може председник Државног Савета за остали део године, односно до попуњења упражњених места, учинити неопходно потребне измене у саставу појединих одељења. Исто тако

може преиначити распоред послова по појединим одељењима, ако то изискује преоптерећеност појединих одељења или крајна спреченост појединих чланова Државног Савета.

Чл. 11.

За спорове, који су били већ предмет јавног претреса, а нису могли бити свршени до истека године у једном одељењу, може председник Државног Савета одредити, да их реше исте судије које су се њима бавиле.

Чл. 12.

У појединим одељењима дели посао члановима одељења и референтима председник одељења. Доделу референата појединим одељењима врши Председник Државног Савета.

Чл. 13.

Председник Државног Савета сазива општу седницу Државног Савета за ствари које по закону она решава.

Председник мора се старати, да се одржи једнообразност у јудикатури Државног Савета. У том циљу он сазива, према потреби, општу седницу Државног Савета, да донесе решење о прав-

ним питањима која су одељења Државног Савета различито решила.

Чл. 14.

Одлуке и пресуде одељења Државног Савета о важнијим правним питањима, која су била предмет спора, нарочито све одлуке које се тичу важности уредаба, морају се уписати у нарочити списак, који се налази код Председника Државног Савета. Ако један саветник у одељењу налази, да је мишљење већине о једном правном питању у супротности са једним већ у списак уписаним решењем, изрицање пресуде или одлуке има се обуставити и предложити Председништву Државног Савета, да сазове општу седницу која има, после реферата оног судије који је предложио пресуду и реферата још једног од председника Државног Савета одређеног известиоца и након исцрпне дебате, донети решење о овом правном питању. Ово решење мора служити за основу пресуди, која је дала за то повод, и мора се уписати у нарочиту књигу *решење опште седнице Државног Савета*, и публиковати у Службеним Новинама. Тако уписана решења опште седнице обавезна су за сва одељења Државног

Савета, док не буду преиначена у општој седници по саслушању два известиоца.

Чл. 15.

Реферати за општу седницу Државног Савета у случају чл. 15. морају бити написани, умножени и благовремено пре опште седнице саопштени свима члановима Државног Савета.

Чл. 16.

Питања о којима ће се гласати и којим редом утврђује председник, али општа седница може, ако један члан предложи, и о томе донети закључак.

Гласање се врши по рангу државних саветника почевши од најмлађег.

За пуноважан закључак потребна је апсолутна већина гласова.

Ако није ни једно мишљење добило апсолутну већину, гласање ће се поново вршити, а предлози према потреби раздвојити у више питања.

Чл. 17.

У општим седницама Државног Савета могу учествовати и додељени секретари, али они не могу гласати.

Чл. 18.

Кад Државни Савет, по неком нарочитом закону има да изврши избор лица за какву јавну службу, избор ће се вршити, ако тим нарочитим законом није одређен друкчији начин, тајним гласањем.

Чл. 19.

Тајно гласање врши се у општој седници Државног Савета с једнаким листићима на које сваки државни саветник забележи име кандидата.

Листићи, на којима су забележена имена кандидата, предају се затворени председнику.

Председник отвара те листиће и гласно казује име и презиме на њима написаног кандидата. Затим све те листиће предаје најмлађем саветнику по наименовању, који такође гласно казује имена записаних кандидата.

Гласачки листићи, после сваког свршеног гласања, одмах се уништавају.

Чл. 20.

По свршеном гласању Државни Савет огласиће за изабрано оно лице, које је добило апсолутну већину гласова.

Чл. 21.

Ако при првом гласању ни једно лице не добије апсолутну већину, гласаће се одмах само између она два лица, која су добила највећи број гласова, и тада ће се сматрати, да је изабрано оно лице, које је при том поновљеном гласању добило релативну већину гласова.

Чл. 22.

Ако би при гласању, било првом — било другом, два лица добила једнак број гласова, Државни Савет сматраће, да је оно лице изабрано, које коцка одреди.

Чл. 23.

Послове из тач. 2. и 5. чл. 103. Устава решава Државни Савет у општој седници ако нарочитим законом није друкчије предвиђено. Према природи ствари он може упутити предмет нарочитом одбору од три лица. Он то мора учинити увек онда, када је то нарочитим законом прописано.

ОДЕЉАК II.

Организација Управних Судова.

Чл. 24.

Управни судови имају председника и потребан број судија, секретара и пи-

сара. Секретари и писари имају ранг и плату и додатке секретара и писара апелационог суда по српском закону о судијама.

Управни судови суде по одељењима, које према потреби образује председник суда.

Распоред судија у одељења врши се по чл. 8. Закона о Државном Савету и управним судовима.

Чл. 25.

У одељењу за спорове финансијске природе биће по могућности два члана из финансијске управне струке.

Чл. 26.

Прописи чланова 1., 9., 10., 11., и 12. важе и за све управне судове.

Чл. 27.

У случају ако би управни суд имао да врши неке изборе по нарочитом закону, он ће тада поступити по прописима чланова 18. до 22.; а ако би управни суд имао по неком нарочитом закону какве послове ван своје редовне управне судске надлежности, он ће поступити по пропису чл. 23.

Чл. 28.

Ако се упразни место управног судије, или ако треба једно ново установљено место попунити, Министар Правде расписаће стечај са одређеним роком за подношење пријаве.

По истеку рока Министар Правде шаље све пријаве Државном Савету који бира од пријављених лица дво-струки број кандидата и предлаже их Министру Правде у смислу чл. 7. закона.

На исти начин бирају се и кандидати за упражњена места председника управних судова.

Чл. 29.

Државни саветници и управне судије морају пре ступања у дужност положити заклетву, која је прописана за судије редовних судова.

Чл. 30.

Председник Државног Савета одобрава одсуства члановима и особљу Државног Савета до 10 дана. Преко тога рока осуство одобрава по претходно прибављеном мишљењу председника, председник Министарског Савета. Председници управних судова одобравају одсуства члановима и особљу у-

правних судова пет дана. Веће осуство од пет дана одобрава Министар Правде. Председницима управних судова одобрава осуство Министар Правде.

Чл. 31.

Председници управних судова морају по истеку сваке године поднети Државном Савету извештај о раду суда. У извештају мора бити изложено целокупно стање рада, број спорова по појединим управним струкама и број спорова из појединих управних јединица.

Осим тога морају се у извештају означити сви важнији спорови, који могу служити за основу законодавног рада или употребу надзорне власти над управним и самоуправним органима.

Државни Савет узеће ове извештаје у претрес у општој седници и на основу њих и својег целокупног годишњег рада саставити и поднети Министру Правде исти онакав извештај, као што га и њему подносе управни судови. Уз тај извештај он прилаже и извештаје управних судова.

ОДЕЉАК III.

Надлежност и поступак.

Чл. 32.

Управни акти општинских власти, којима се било у пренесеном или у самоуправном делокругу вређају права или непосредни лични интереси појединаца, у смислу чл. 18. Закона о Државном Савету и управним судовима, дају места жалби на претпостављену државну управну власт. Против њеног решења може се тужба поднети оном управном суду у чију помесну надлежност спада дотична управна власт.

Против аката виших самоуправних власти има места непосредној жалби на управни суд, у чију помесну надлежност спада дотична самоуправна власт.

Чл. 33.

Кад управни суд добије тужбу једну он ће затражити све списе тога предмета, које је управна власт дужна у остављеном року, не дуже од месец дана послати. Ако у списима има докумената поверљиве природе, они се не смеју прочитати у јавној седници нити дати на увиђај странкама без одобрења управне власти.

Чл. 34.

Кад управни суд прибави тужбу и списе, предмет се по одлуци председника упућује једном судији известиоцу који има тужбу да проучи и да поднесе седници писмен реферат. Тај реферат садржаће ове податке:

1. да ли постоји случај из чл. 24. Закона о Државном Савету и управним судовима;

2. да ли постоји случај из чл. 26. истог закона;

3. да ли је случај из чл. 27. истога закона.

О извештају судије известиоца решава суд посебним решењем, да ли га прима или не.

Ако суд нађе да не постоји ниједан од наведених случајева, он ће одлучити да се ствар пресуди у јавној седници и упутиће предмет секретару који утврђује дан рочишта, у смислу чл. 28. закона.

Чл. 35.

Ако је тужба подигнута код управног суда зато што управна власт није хтела издати тужиоцу никакво решење (чл. 22. Закона) па би управна власт у међувремену од подизања тужбе до

одлуке суда издала своје решење, тужилац је дужан у року од 15 дана да изјави суду, да ли је тим решењем задовољан или пак остаје при тужби. У првом случају поступак се обуставља, у другом пак се има наставити. Ако тужилац у остављеном року од 15 дана не учини никакву изјаву, сматра се да је задовољан, и поступак по првој тужби има се обуставити.

Чл. 36.

При одређивању рочишта управни суд доставиће тужиоцу уз позив примедбе туженога на тужбу, ако их буде било.

Ако је држава тужена страна, позваће се управна власт, која је донела одлуку, да одреди свога заступника или да поднесе писмене изјаве.

Недолазак било тужиоца, било туженога, не задржава рад суда који ће донети одлуку, и без присуства парничара.

Чл. 37.

Све доставе аката Државног Савета и управних судова врше се по грађанском судском поступку.

Ако надлежност једног управног суда обухвата области са разним грађанским судским поступцима, примењиваће се до изједначивања грађанског судског поступка онај поступак који важи за седиште суда.

Суд може пре претреса одредити шта треба, да се недостатци у погледу чињеница и поступка поправе и то, било преко једног свога члана или референта кога одреди председник, или преко надлежне власти.

Чл. 38.

Управни суд доноси одлуку у смислу прописа чл. 32., 33. и 34. Закона о Државном Савету и управним судовима.

Чл. 39.

На претресу на рочишту прво добија реч судија известилац, да изложи стање и суштину спора. После тога даје се реч тужиоцу, да тужбу образложи и брани. Ако он није присутан, тужба ће се прочитати и садржај саопштити са евентуалном писменом изјавом тужиоца. После тужиоца добија реч заступник тужене стране. Ако он није присутан, његова ће се изјава, ако постоји, прочитати.

Председник суда стара се, да се спорни предмет потпуно извиди и закључује претрес, кад нађе да је ствар потпуно извиђена.

Чл. 40.

Тужена страна може поверити, да је пред судом заступа орган надлежан за заштиту јавних интереса. Он може то заступање поверити и њој равној управној власти у седишту суда.

Чл. 41.

Суд може јавност искључити из разлога јавног морала и реда или ако су предмет претреса ствари приватног или породичног живота ако то једна парнична страна тражи.

Чл. 42.

Искључење јавности може бити за цео претрес или само за поједине делове.

Ако је била јавност искључена, не смеју се догађаји са претреса и разлози пресуде публиковати.

Ако се јавност искључи, мора се тужиоцу дозволити да присуствују претресу два лица његовог поверења.

Чл. 43.

Свачи члан суда и свака парнична страна може после председника да ставља потребна питања, било другој парничној страни било сведоцима. Постављање питања врши се под надзором председника.

Чл. 44.

Претресу мора присуствовати један перовођа, који води записник претреса. У записник морају се забележити председник и судије, перовођа, парничне стране и њихови заступници, и цео ток претреса са изјавама странака и сведока као и закључцима суда. Важне изјаве странака и од суда саслушаних лица морају се на предлог једне странке дословно ставити у записник.

Записник потписују председник и перовођа.

Чл. 45.

О гласању ради се нарочити записник. Тај записник не сме се подносити странкама на увиђај.

Чл. 46.

Прво гласа извештач а после њега гласају судије по реду од најмлађег по рангу. Председник гласа последњи.

Чл. 47.

Суд може изрицање пресуде одгодити ако је због опширности материјала или због потребе дубљег проучавања правног питања у немогућности да пресуду одмах изрече. Као и у случају чл. 15. Одлуке о одлагању суд може објавити парничним странама. Пресуда се у овом случају може по нахођењу суда доставити странкама и без позивања на ново рочиште.

Чл. 48.

У пресуди мора бити означен суд, парничне стране и предмет спора. Закључак суда мора бити одвојен од образложења. Пресуду мора потписати известилац, председник и перовађа. Оригинал пресуде остаје у судским списима. Парничним странама доставља се препис пресуде са потписом председника.

Чл. 49.

Ако суд осуди тужиоца на плаћање трошкова, мора у пресуди износ ових трошкова навести.

Чл. 50.

Државни Савет решава о тужбама и жалбама без присуства парничних страна.

Чл. 51.

Кад Државни Савет прими тужбу или жалбу са актима предмета, он је упућује на извештај једном саветнику као известиоцу. Дужност известиоца може вршити, по наређењу председника одељења, и први секретар који буде додељен дотичном одељењу.

Чл. 52.

Тужбе против указа и министарских решења Државни Савет упућује претходно надлежном министру на одговор. Министар је дужан дати одговор у року од месец дана. Пре давања писменог одговора министар има право тражити да он или његов заступник буду саслушани у нарочитој седници одељења, ради давања обавештења о спорном предмету. Према потреби министри се могу у овоме послу међусобно заступати. Ако Државни Савет не усвоји објашњење и изјаве министрове, он ће о томе писмено известити министра па ће приступити решавању у новој седници.

Чл. 53.

Ако је тужба подигута због указа, па Државни Савет не усвоји објашњење

Министрово, он је дужан о томе извести поред надлежног министра још и председника Министарског Савета. Тада се ствар износи пред Министарски Савет који ће у року од петнаест дана доставити своје противразлоге или нарочито захтевати седницу Државног Савета ради објашњења о спорном предмету. После тих објашњења Државни Савет доноси своју одлуку.

Чл. 54.

Кад Државни Савет нађе да је поднета жалба неоснована, он ће је решењем одбацити као неумесну и о томе извести жалиоца.

Кад Државни Савет одлучи да се поништи решење министрово, он о томе извештавава решењем жалиоца и надлежног министра.

Чл. 55.

Ако Министар на састанку Државног Савета, или у свом пословном писменом објашњењу, изјави, да се слаже са посматрањем Државног Савета, и да ће у том смислу издати жалитељу решење, тада ће Државни Савет узети министрову изјаву на знање, и жалитеља извести да ће му министар дати друго

решење сагласно с примедбама Државног Савета. Исто тако ће Државни Савет и министру писмом јавити, да је о томе известио и жалитеља.

Чл. 56.

Код сваког суда мора се водити годишњи списак тужби и то по реду предаје. У томе списку морају бити забележене парничне стране, предмет спора, и када је и како коначно решено.

Код Државног Савета се мора за жалбе против пресуда управних судова водити нарочити списак. Исти такав списак има се водити о захтевима за обнављање спора, као и о захтевима у смислу чл. 43. Закона о Државном Савету и управним судовима.

Ближи правилник прописује председник Државног Савета како за Државни Савет тако и за управне судове.

Чл. 57.

Судије управних судова и државни саветници учествују у претресу у оном оделу, које је прописано за редовне судије.

Чл. 58.

Јавни правозаступници добивају за свој рад као заступници странака пред

управним судовима, награду по овој мери:

1. за давање савета без прегледа списка код власти 100 динара.

2. за давање савета после извршеног прегледа списка код власти 200 динара.

3. ако је преглед списка извршен чешће пута, за сваки преглед по 100 динара.

4. за преглед списка у другој вароши а не у месту становања правозаступника, и давање савета 800 динара.

5. за писање тужбе на управни суд 200 динара.

6. за писање тужбе или жалбе на Државни Савет 300 динара.

Чл. 59.

Лица која немају право вршити правозаступничке послове, немају приступа ни у управном суду ни у Државном Савету и њима се не смеју давати никакви подаци ни обавештења.

Чл. 60.

Јавни правозаступник који изнуди и наплати већу награду од ове прописане у чл. 58. биће по тужби код Државног Савета, лишен права да врши

правозаступничке послове код управних судова.

Чл. 61.

Министар Правде врши надзор над управним судовима преко нарочитог инспектора, који има судску независност и који се поставља из двоструког броја кандидата предложених од Државног Савета. Тај инспектор има ранг и плату са додацима, председника управног суда.

Надзору подлежи цело пословање управних судова и све њихово особље.

Чл. 62.

Државни Савет има право, да у оквиру ове Уредбе издаје својим одељењима као и управним судовима општа упутства за формално вршење послова.

Чл. 63.

У свима случајевима, који у Закону о Државном Савету и управним судовима нису предвиђени, имаће се аналогно примењивати односни прописи закона о судској организацији, грађанском поступку и правилнику за пословање редовних судова.

Чл. 64.

Ова Уредба стаје на снагу од дана обнародовања у Службеним Новинама и тада губе своју снагу све оне одредбе, које су јој противне.

Бр. 46.321.

5. септембра 1922. год.
у Београду.

Министар Правде,

Д-р Л. Марковић, с. р.

Заступник

Председника Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Дела,

К. Л. Тимотијевић с. р.

Заступник

Министра Припреме за Уставотворну
Скупштину и Изједначење Закона,
Министар за Аграрну Реформу,

К. Љ. Милетић, с. р.

Министар Војни и Морнарице,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Генерал,

М. М. Васић, с. р.

Министар Просвете,

Св. Прибићевић, с. р.

Министар Саобраћаја,

А. М. Станић, с. р.

Заступник
Министра Иностранних Дела,
Министар Саобраћаја,
А. Станић, с. р.

Министар Шума и Рудника,
Жив. Рафајловић, с. р.

Министар Правде,
Д-р Л. Марковић, с. р.

Министар Финансија,
Д-р Коста Кумануди, с. р.

Министар Пољопривреде и Вода,
Иван Пуцељ, с. р.

Министар Грађевина,
Веља Вукићевић, с. р.

Министар Пошта и Телеграфа,
Д-р Ж. Миладиновић, с. р.

Министар Вера,
Д-р И. Крстељ, с. р.

Министар за Социалну Политику,
Д-р Г. Жерјав, с. р.

Министар Трговине и Индустрије,
О. Виловић, с. р.

Министар Народног Здравља,
Д. Омеровић, с. р.

4

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. КОМЕНТАР ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ:
СА СУДСКОМ ПРАКСОМ И РЕГИСТРОМ ПОЈМОВА
Гордана Станојчић; Драгољуб Лазаревић
Београд: Пословни биро, 2022.
2. УСТАВНО ПРАВО
Владан Петров; Марко Станковић
Београд: Правни факултет Универзитета,
Центар за издаваштво, 2020.
3. РЕА СИЛВИЈА И СЕДАМ РИМСКИХ КРАЉЕВА
Мирослава Мирковић
Београд: Правни факултет Универзитета; Досије студио, 2008.
4. У МРЕЖИ
Тања Милутиновић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
5. БЛУД ЈЕ ДЕЛО СОВЈЕСТИ:
КАКО СУ ПРИКАЗАНЕ ЖЕНЕ У СРПСКОЈ АУТОБИОГРАФСКО-
МЕМОАРСКОЈ ПРОЗИ ХVIII И ХIХ ВЕКА
Надежда Пурић Јовановић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2021.
6. СЊЕЖНИ ТИГАР СКАЧЕ КРОЗ ВАТРЕНИ ОБРУЧ
Ирфан Хорозовић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
7. ИНДУСТРИЈА ЗА ОДРАСЛЕ:
БИБЛИОГРАФ О БИБЛИОТЕКАРУ
Милорад Вучковић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
8. ПЛИВАЈ С ОНИМА КОЈИ СЕ ДАВЕ
Лаш Митинг
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
9. МЕДЕНИ МЕСЕЦ НА БАТАЈНИЦИ
Богдан Бељић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
10. МОЈЕ ПОСЛЕДЊЕ НЕБО
Миљан Митровић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.

11. ИЗМЕЂУ РЕДОВА
Хајналка Молнар
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
12. ПОКУШАЈ ПОКРЕТА
Владимир Крстовић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
13. БАЗА
Дејан Милошевић
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
14. БЛИЗИНА НЕБЕСКЕ ДАЉИНЕ
Ана Фрост
Младеновац: Друштво за афирмацију културе Пресинг, 2022.
15. ТОНЕМО
Дубравка Ребић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
16. ЕНЕРГОКИНЕТИЧКИ ГАМБИТ
Иван Ђиковић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
17. СТОТИНУ ДАНА БЕЗ ЛИЛИ
Алијенор Деброк
Нови Сад: Прометеј, 2022.
18. ЖИВОТ НА ДАХ
Ана Грујовић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
19. БАЊА
Барбара Клицка
Нови Сад: Прометеј, 2022.
20. ПРИЈАТЕЉ
Тифани Таверније
Нови Сад: Прометеј, 2022.
21. БОГИЊЕ И ПОНИЖЕНЕ
Тамара Сарафијановић
Нови Сад: Прометеј, 2022.

22. СВЕТИОНИК
Вања Паган
Нови Сад: Прометеј, 2021.
23. АНДРИЋ И ШПАНИЈА
Наташа Ковачевић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
24. ПАНСИОН ГОСПОЂЕ ХАЏИВУКОВИЋ
Тихомир Несторовић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
25. НЕЧИСТИ И ЧИСТИ
Горан Зечевић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
26. ЦВЕТОВИ АГАВЕ
Ана Годоровић Радетић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
27. ЗА ШАКУ СНОВА
Вјећеслав Берар
Нови Сад: Прометеј, 2022.
28. ВЕЛИКА ЛЈУБАВ
Бала
Нови Сад: Прометеј, 2022.
29. САВРЕМЕНА ТЕРАПИЈА НОВОМ ОДЛУКОМ
Тони Вајт
Нови Сад: Психополис институт, 2022.
30. ПСИХОЛОГИЈА СНОВА
Џози Малиновски
Нови Сад: Психополис институт, 2021.
31. РОДИТЕЉИ, ДОБРО ЈУТРО
Мила Голднер Вуков
Нови Сад: Психополис институт, 2022.
32. ПУТОВАЊЕ ХЕРОЈА
Стивен Гилиган
Нови Сад: Психополис институт, 2022.

33. ОСЛУШКИВАЊЕ СЕБЕ: МАЈНДФУЛНЕС:
ТЕХНИКЕ УСМЕРАВАЊА ПАЖЊЕ
Елен Лангер
Нови Сад: Психополис институт, 2016.
34. ПАКОСТ: ПОНАШАЊЕ У КОЈЕМ СВАКО ГУБИ
Сајмон Макарти Џоунс
Нови Сад: Психополис институт, 2022.
35. ДНЕВНИК ЕМОЦИЈА
Милена Марковић
Нови Сад: Психополис институт, 2022.
36. БЛУДНЕ РАДЊЕ НА ПРИВАТНОМ МЕСТУ
Марко Мисироли
Београд: Ренде, 2019.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

1. Владика Григорије Дурић: **НЕБЕСКА ДВОРИШТА: ЖИВЕ СЛИКЕ** / Београд: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5585_knjiga_nebeska_dvorista_zive_slike_cirilica_laguna.html

Из ваздуха Босна изгледа онаква каква би била само да није нас. Одозго се не види зло које гамиже по земљи, већ само њена невина и на махове дивља љепота.

Одрицање је заправо потврђивање да одлазиш од некога или од нечега да би сачувао оно добро у себи и да би другог или друго сачувао од себе.

Те сам вечери схватио да ће и мој завичај, и планина, и потоци, и шуме, и пропланици, као и лице моје мајке, одсад за мене бити успомена. Све из мог завичаја постаће успомена и то не само зато што идем у манастир, већ и због тога што не знам хоћу ли икад више моћи тамо да крочим.

Пролеће 1992. у Београду. Град је узаврео, кошмар промена у свету дошао је на улице, студенти протестују док фигуре надолазећег рата постају опипљиве. Наш јунак, студент теологије, час је сам на обали разгоропађене реке, час за говорницом с које све више одзвања јака уместо порука. Затечен гласовима о ратном обручу који се стеже око мале, некада складне заједнице у планинској осами из које потиче, покушава прискочити у помоћ, да би с препрекама на које наилази и сам растао, чврсто се држећи избора манастирског дворишта, не као узмака из света колико додира међу световима: малим и великим, личним и заједничким, земаљским и небеским.

Снажна и потресна, ова се прича о животу, лепоти и страдању држи вредности о којима њен аутор владика Григорије говори када год узме реч. Прецизно и одмерено, шкртим а поетичним слогом срочио је фрагментарну сагу о малој али храброј заједници која брани своје вековно огњиште, алегорију о малом човеку на удару пошаста рата која се кристализирала у оду Планиници, пределу нестварне лепоте, и човекој спремности на велике одлуке и дела – у роман *Небеска дворишта*.

2. Лазар Цамић: **ЧАЈ ОД ШЉИВА: О СРБИМА, ЕНГЛЕЗИМА И ФАНТАЗИЈИ ЕМИГРАЦИЈЕ** / Београд: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n2977_knjiga_caj_od_sljiva_laguna.html

– Илустровао Александар Зограф

„Лазар Цамић показује типичну енглеску вештину: да са мало речи много каже. Језик којим то чини је једноставан и отмен, метафоре су му маштовите и паметне, а запажања луцидна и духовита. Уз перфектну равнотежу шарма и озбиљности, он пореди уздржани енглески и прегрејани српски менталитет, у исти мах немилосрдно и са великим симпатијама за обе стране. Од Борислава Пекића до данашњих дана нисмо, верујем, имали бољег аутора који се прихватио ове изазовне теме.”

Иван Ивачковић

„Две државе, једна краљевина без круне и друга република са круном на застави. Два народа, један који се прави важан и други који се 'прави Енглец'. Две цивилизације, једна која има Вимблдон и друга која има шампиона истог. Два острва, једно окружено океаном, друго жицом... Лазар Цамић је заиста феномен. Судаћи по *Чају од шљива*, он је човек који је успео да буде на два (супротна) места у исто време!”

Славољуб Станковић

„Кровни наслов *Чај од шљива* био је генијално Лазино покриће за озбиљну студију енглеских и српских корена, ДНК, менталитета, радне етике, комуникације, понашања, свакодневних навика... Како су текстови одмицали, постајало је очигледније да је пред читаоцима озбиљна социопсихолошка студија. Такву је могао да направи само расни антрополог који озбиљно студира појединце, збиљу, друштвене групе, менталитете, социјалне односе, појаве, друштвене аномије, историјски контекст...”

Миша Бркић

„Džamić inteligentno i na jednostavan način ulazi u mikrokozmos naše svakodnevice. On pokazuje ono nesvesno, ali vrlo vidljivo, i na (samo)ironičan način otvara različitost mirisa i osećanja Zapada i Istoka, Rima i Carigrada; znači onoga što shvaćamo Europom.”

Andrej Horvat

3. Светлана Слапшак: **ОСВЕТНИЦЕ** / Београд: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5520_knjiga_osvetnice_laguna.html

Љубавни роман и трилер спојени у маестралну причу о освети.

Изненадни позив усред ноћи пробудио је Селадона Сенковског, вишег инспектора париске полиције. Након учтивог одговора и неколико псовки, Сел се брзо упутио ка тргу Конкорд. Део око споменика који представља град Руан био је ограђен полицијском траком, а хитна помоћ и погребна кола већ су биле на лицу места. Уз постоље споменика лежало је крупно тело човека средњих година, коме је из цепа на сакоу вирило нешто што је на први поглед личило на цвет. Кад му се Сел приближио, од тог призора му је позлило ...

У роману *Осветнице* Светлана Слапшак уводи тему женске освете за ратне злочине. Радња се одвија у Паризу, Бечу, Прагу, Њујорку и Вермонту док главни јунаци покушавају да разреше случај мистериозног убиства и открију организацију која стоји иза њега.

Неочекивано, забавно, провокативно и духовито, ауторка исписује причу о храбрим женама које узимају правду у своје руке.

4. Ана Атанасковић: **МОЈА ЉУБАВ НИКОЛА ТЕСЛА: ПРИЧА О КЕТРИН МЕКМЕХОН ЏОНСОН** / Београд: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5302_knjiga_moja_ljubav_nikola_tesla_laguna.html

Кетрин Џонсон и Никола Тесла упознали су се у освит његове велике научне славе. Као најбољи пријатељ њеног супруга Роберта, Тесла је био радо виђен гост у дому Џонсонових.

У Кетрининим дневничким записима наведени су бројни детаљи ове необичне, платонске љубави, осликано је бујање јединствене, искрене наклоности и учвршћивање блиског пријатељства. Такође, из њене перспективе сагледава се енергични, захуктали развој Њујорка и Америке тог доба. Овај интимни спис пун је фасцинантних података и драгоцених описа који на потпуно другачији начин осветљавају лик, дело и приватни живот Николе Тесле, једног од најмистериознијих и најзначајнијих научника свих времена.

„Ушушкани, монотони живот Кетрин Џонсон мења се из корена када упозна Николу Теслу. Постаје опседнута научниковом маркантном појавом. Растрзана између оданости и страсти, она проналази утеху у живописним фантазијама – границе између реалног и ониричног света се бришу у тренутку када снове госпође Џонсон почне да походи *чаробњак* из Смиљана...”

Ђорђе Бајић

„Ана Атанасковић нам открива другу страну Теслине природе: нежног, пажљивог, дубоко моралног човека који избегава Аморову стрелу супруге блиског пријатеља и мецене. Ово је роман који у појединим деловима жубори као најчистија поезија. А Тесла је управо то био: дар човечанству – поезија исписана пером природе.”

Вања Булић

„Попут Тесле, који је био изузетан научник чије се умеће граничило са истинским чаробњаштвом, овај роман је магични приказ његове мало познате стране личности.”

Александар Тешић

5. Николас Спаркс: **ЖЕЉА** / Београд: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5436_knjiga_zelja_laguna.html

Ако бисте имали на располагању само једну жељу, шта бисте пожелели?

Године 1996. шеснаестогодишња Меги Доз почела је да живи у селу Окраоку на острвима Северне Каролине код тетке коју је једва познавала. Била је усамљена и несрећна док није упознала Брајса Трикета, једног од ретких тинејџера у варошици. Ведар, искрен и тек примљен на Вест Поинт, Брајс ће је упознати са фотографском уметношћу, страшћу која ће одредити њен живот. Поклониће јој и савршени пољубац, али и још нешто, много важније од свега.

Године 2019. Меги је већ реномирана фотографкиња. Своје време проводи у вођењу успешне галерије у Њујорку и фотографисању удаљених локација широм света. Када се изненада суочи са медицинском дијагнозом, све више мора да се ослања на помоћ свог младог асистента.

Док одбројавају дане пред Божић, Меги почиње да му прича причу о једном давном Божићу деценијама раније и јединој жељи коју има.

„Нема ока које неће засузити над овом књигом.”

Daily Mirror

„Николас Спаркс је са разлогом међу најпознатијим писцима Америке и Европе: он пише приче које разоткривају жудњу за нашом највреднијом драгоценостију – љубављу.”

Mobile Register

6. Сузана Леонард: **МАДАМ КИРИ И СНАГА СНОВА** / Београд: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5541_knjiga_madam_kiri_i_snaga_snova_laguna.html

„Важно је живот претворити у сан, а сан у стварност.”

Марија Кири

Париз, 1891. Још као дете Марија је сањала да једног дана напусти Пољску, која је била под руском окупацијом. Сада, двадесет година касније, тај сан се остварио: Марији је дозвољено да студира на Сорбони. За то је морала да се жестоко бори, јер жена није била добродошла у свету науке. Али Марија зна шта жели. Упркос свим препрекама, она се посвећује истраживању. Када упозна шармантног физичара Пјера Кирија, њена срећа је потпуна. Пјер је њена велика љубав, њена сродна душа. Заједно постижу револуционарне успехе. Али цена је висока, а Марија и не слуги какве јој трагичне ударце живот тек спрема...

Инспиративна прича о једној од највећих, најпознатијих и најбољих научница у историји човечанства – првој жени која је предавала на Сорбони и првој жени која је добила Нобелову награду.

7. Оливер Стоун: У ПОТЕРИ ЗА СВЕТЛОМ: КАКО САМ НАПИСАО, РЕЖИРАО И ПРЕЖИВЕО ВОД, ПОНОЋНИ ЕКСПРЕС, ЛИЦЕ С ОЖИЉКОМ И ФИЛМСКЕ ИГРЕ У ХОЛИВУДУ / Београд: Лагуна, 2021.

Преузето са сајта:

<https://www.laguna.rs/laguna-bukmarker-u-poteri-za-svetlom-kako-sam-napisao-rezirao-i-preziveo-vo-unos-18240.html>

Када будете читали екстравагантну аутобиографију Оливера Стоуна, крените од садржаја у коме је наведено десет поглавља, међу којима су „Пад”, „Чекајући чудо”, „Јужно од границе” и „На врху света”. Или баците поглед на индекс који се протеже на десет страница густог текста. Под словом „Ф”, на пример, видећете FBI, Фелини, филмски критичари, Први светски рат (First World War), Флешденс, Фонда, Форд, Фостер, Француска, Бојеви метак (Full Metal Jacket), и још много тога.

У књизи *У потери за светлом*, Стоун се дотиче разних тема, отворено се хвали својим успесима, ваља се у самосажаљењу и истражује оно што назива „филмском игром”, не филмском индустријом. Мотив потери за светлом прожима целу књигу и даје јој континуитет. „У потери за светлом. Чини ми се да то радим целог живота”, пише Стоун на почетним страницама књиге. То је оно што раде филмски режисери и авантуристи. Лик из романа Џека Лондона, „Злато”, ради оно што Стоун ради скоро целог живота. Нити догорева, нити прегорева.

И сам живот је као велика игра за режисера, продуцента и писца који је снимео монументалне филмове који су га прославили у целом свету. Нема сумње да Стоун зна како да направи блокбастере који провоцирају публику, раздражују критичаре и добијају награде. Такође уме да пише провокативне књиге, међу којима је *The Untold History of the United States*, коју је написао заједно са Питером Кузником, професором на Америчком универзитету. *У потери за светлом* је до сада његова највећа и најсмелија књига. Исто тако, Стоун зна шта значи водити рат. Учествовао је у Вијетнамском рату 1967. и 1968, двапут је рањен и одликован Бронзаном звездом за храброст.

Шта год да ствара, Стоун вам се увек обраћа директно, било да сте љубитељ филмова, читалац или само посматрач његових испада у масовним медијима, који су допринели да достигне популарност какву има данас. По његовом мишљењу, највећа болест Америке је „претеривање”. Ако је тако, он од ње болује као и сви други. Речи „претеривање” и „претерати” често се понављају у његовој аутобиографији. Стоун константно претерује. „Ко не претерује када говори о сопственој важности”, поставља он реторичко питање.

Стоун почиње аутобиографију описујући своје детињство. Описује родитеље – мајка Францускиња, отац Јевреј – затим наставља о свом

образовању, описује два од своја три брака и описује свој развојни пут унутар, око и изван холивудских студија. *У потери за светлом* се не завршава у садашњем тренутку, мада није далеко од њега. Књига би заиста могла добити и наставак. Могао би се звати „Син светлости”. Или „Светлост, II део”. Стоун воли наставаке. Направио их је неколико.

Не изненађује то што Вијетнам заузима централно место у књизи. Рат који је Америка водила у Вијетнаму, којег Вијетнамци зову Амерички рат, историјски је догађај који је обликовао Стоунов идентитет и поглед на свет, али и обезбедио материјал за „Вод”, његов филм из 1986. који се може похвалити импозантном глумачком поставом, како црних, тако и белих глумаца, међу којима су Чарли Шин, Том Беренцер, Вилем Дафо, Форест Витакер, Кори Гловер и Џони Деп. „Вод” је добио четири Оскара: за најбољи филм, најбољу режију, најбољу оригиналну музику и најбољу монтажу.

Стоун води читаоце иза сцене, показује како и зашто је снимљен „Вод” и како замало да не дође до биоскопског платна. Аутор такође описује стварање „Поноћног експреса” и „Салвадора”, два филма која су на свој начин била подједнако контроверзна као и „Вод”. У кратком и упечатљивом опису књиге *У потери за светлом*, уважени британски глумац Ентони Хопкинс, погодио је право у центар када је написао да је Стоун „огроман провокатор”, да „дрма кавез”, „сека Персама руши илузије” и „изазива пренераженост”.

Сека Персе вероватно неће желети да читају Стоунову аутобиографију. Они који не воле да им се дрма кавез ће је, вероватно, такође заобићи. Али они проблематични ће у његовој аутобиографији вероватно препознати књигу која њихов борбени дух оснажује, охрабрује и наоружава. Стоун је довољно велики и довољно самоуверен да у књизи прикаже и коментаре својих најљућих критичара, као што је Полин Кејл из Њујоркера, која за Стоуна каже да је у исто време тврдокоран и сентименталан, мешавина левичара и десничара, и аутсајдер у филмској индустрији који „у души носи све то холивудско блато”.

Стоун је у аутобиографији изнео своје огромне контрадикторности. Са једне стране, жели да мрси конце холивудским студијима и искаже свој бес, а са друге стране жели, како и сам признаје, „новац, популарност, славу и поштовање”. Не само да је опстао већ је успео ван свих својих очекивања.

Неочекивано признаје да је гласао за Роналда Регана 1980, али не објашњава зашто. Недавно је помогао у промовисању лика Владимира Путина кроз четворочасовни документарца о руском председнику, који пред камерама каже да нема лоше дане, јер „није жена”.

Када описује сам процес стварања, даје невероватно корисне савете, као када, на пример, објашњава да је писање „соло” активност у којој је аутор у сопственој глави, да је монтажа „облик поновног писања”, а када филмација режира, он заправо импровизује, дели своје приватно искуство и испољава га кроз филм.

Оно што је такође фасцинантно јесте то да Стоун не може и неће да описује стварност, или нешто близу стварности без позивања на књиге или филмове. Он филтрира искуство кроз медије. Своју мајку, Францускињу, види као Скарлет О'Хару. Себе види као Фреда Добса, Богартов лик из класика Џона Хјустона, „Благо Сијера Мадре”. Себе још описује и као Ишмаела из Мелвиловог *Моби Дика* и самурајског ратника из филма јапанског режисера Акире Куросаве.

Стоун наводи један цитат из писма које му је написала Џеки Кенеди пошто је одгледала „Вод”, у којем је објаснила: „Ваш филм је променио начин размишљања у нашој земљи. Заувек ће стајати као светионик – попут *Silent Spring* Рејчел Карсон или *Здравог разума* Томаса Пејна.” Неко се можда неће сложити са проценом Џеки Кенеди, али Стоунова аутобиографија је толико упечатљива да о њеним речима треба озбиљно размислити.

Можда је Оливер Стоун прави амерички метаморф, а не само *enfant terrible*. Можда је он ватрени кинематографски памфлеташ који помаже у разоткривању и исмевању „неолиберализма” као обожавању империје, војне моћи и владавине Волстрита, и као антитези правога либерализма.

Да не буде забуне: како и сама књига *У потери за светлом* показује, Стоун није либерал.

Џона Раскин

8. Џон Треш: ПОРЕКЛО НОЋНЕ ТАМЕ: ЕДГАР АЛАН ПО И ПОЧЕЦИ АМЕРИЧКЕ НАУКЕ / Beograd: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5486_knjiga_poreklo_nocne_tame_edgar_alan_po_i_posesi_americke_nauke_laguna.html

У овој иновативној књизи о Едгару Алану Поу, у којој је нагласак на његовој фасцинацији науком и спорењу са њом, Џон Треш храбро исписује нову биографију писца чији кратак и мучан живот не престаје да фасцинира читаоце. Усмеравајући светло рефлектора на време када су границе које су делиле забаву и спекулације од озбиљних научних истраживања биле нејасне, аутор открива да је По читавог живота био опчињен науком, што најбоље илуструје део текста из новина тог времена: „Господин По није само човек од науке – а није ни само песник или човек од пера. Он је све то заједно, и вероватно нешто много више.”

Овај писац који је развијао невероватне идеје и јединствену естетску визију био је личност експлозивних контрадикција: док је весело разоткривао

научне обмане превараната тог доба, истовремено их је и сам изводио, а пред крај живота је одржао предавање о пореклу свемира, које је задивило и физичаре двадесетог века. Књига *Порекло ноћне таме*, која прати Поово тегобно и бриљантно животно путовање, суштински је важан нови портрет писца чији је живот постао синоним за мистерију и имагинацију, а дело и данас плени читаоце широм света.

„Џон Треш бриљантно осветљава процес помоћу којег је По уградио своје научно знање у своја имагинативна дела.”

Booklist

„Темељна, паметна литерарна биографија која представља сјајно испитивање занемареног аспекта Поовог писања.”

Christian Science

„Аутор скицира фасцинантну везу између Поове космолошке визије и његове фикције, и запажа *невероватну, уједињујућу сврху* која их дефинише.”

New Yorker

9. Крејг Адамс: **ШЕСТ ТАЈНИ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ: ШТА ВАС НИСУ НАУЧИЛИ У ШКОЛИ** / Београд: Лагуна, 2020.

Преузето са сајта:

<https://www.laguna.rs/laguna-bukmarker-sta-vas-nisu-naucili-u-skoli-knjiga-sest-tajni-inteligenc-unos-16369.html>

Пред читаоцима је књига *Шест тајни интелигенције* Крејга Адамса, која приказује елементе опште интелигенције – зашто се не уче у школама, које су последице и како да се то исправи.

Иронија модерног образовања јесте то да се принципи опште интелигенције – способности формирања рационалних и проницљивих закључака без обзира на предмет – једноставно не подучавају у школама и готово у потпуности игноришу. Ми учимо чињенице, али не и метод који се користи за откривање тих чињеница. Образовање нам указује у шта да верујемо, а не како да мислимо. То је као када бисмо укинули математику у школама јер се рачуна да ће људи сами одгонетнути тајне алгебре и тригонометрије.

На трагу Аристотела, који је први мапирао људски ум и универзална начела резоновања у основи свих наших веровања и аргумената, Крејг Адамс тврди да ум има универзалну структуру. Модерна истраживања у области психологије само поткрепљују ова начела старог филозофа и показују да људи могу много ефикасније да расуђују након излагања апстрактним идејама. Сводећи ту Аристотелову мапу на шест „тајни”, индукцију, дедукцију, аналогију, стварност, доказ и значење, Крејг Адамс открива обрасце који леже у основи сваког разговора и сваке дебате у којима смо икад учествовали, укључујући оно што аргументе чини варљивим, а посебно нас подучава вештинама критичког расуђивања.

Књига *Шест тајни интелигенције* нам показује како да избегнемо све покушаје манипулације, како да размишљамо и закључујемо и да успешно водимо сваки разговор.

Крејг Адамс је завршио студије лингвистике и савремених језика на Оксфорду. Радио је у издаваштву као уредник књига из области публицистике пре него што га је привукао позив предавача. Разочаран тиме што је био принуђен да се придржава наставног програма који је његовим ученицима пружао све осим најважнијих идеја, напустио је тај посао и посветио се писању ове књиге. Живи у Лондону.

5

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА НОВЕМБАР 2023. ГОДИНЕ**

1. **МИ ПРОТИВ ВАС**
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2021.
2. **ВОЛИ МЕ ВИШЕ ОД СВЕГА НА СВИЈЕТУ**
Мира Фурлан
Београд: ВООКА, 2022.
3. **У ЈЕСЕН**
Карл Уве Кнаусгор
Београд: ВООКА, 2022.
4. **ЖЕЉА**
Николас Спаркс
Београд: Лагуна, 2022.
5. **УЛИЧНИ МАЧАК БОБ**
Џејмс Бовен
Београд: Дерета, 2018.
6. **БРОДОЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЈА**
Амин Малуф
Београд: Лагуна, 2020.
7. **ЕЛИЗАБЕТ ФИНЧ**
Џулијан Барнс
Београд: Геопостика издаваштво, 2008.
8. **СЛИКАР ПРОЛАЗНОГ СВЕТА**
Казуо Ишигуро
Београд: Дерета, 2015.
9. **ПРИЈАТЕЉ ЈЕРЕМИН**
Андреј Макин
Београд: Лагуна, 2022.
10. **КРВАВИ МЕСЕЦ**
Ју Несбе
Београд: Лагуна, 2023.

Главни и одговорни уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
(smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs)

Технички уредници: Јелена Васиљевић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Јелена Катана, документалиста за електронске каталоге
и библиотечку базу података

Сарадници: Смиљана Павков, документалиста система базе података
Иван Комаров, документалиста за електронске каталоге
и библиотечку базу података
Лепосава Милановић, документалиста за израду документационог
фонда
Гордан Горуновић, оператер за системе базе података
Радмила Тубин Михајловић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Дејан Станојловић, оператер припреме података

Лектор: Смиља Богдановић
Коректор: Јелена Васиљевић

Компјутерска обрада: Одељење за информационо-документационе и библиотечке
послове

Техничка подршка: Радинка Мићовић, програмер софтверских решења

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22–26